

ČAS JE KONČNO DOZOREL

Govor dr. Andreja Finka ob proslavi 11. obletnice slovenske državnosti, 22. junija v Slovenski hiši

"...Ljudstvo, ki je sedelo v temi, je zagledalo veliko luč, in njim, ki so sedeli v deželi smrtne sence, je luč zasvetila...". Starozavezni stavek se vsestransko prilaga današnjemu praznovanju. Iz davnine je prišel dolgo pričakovani svetli trenutek in luč je zasvetila prav v naši dobi. Pred enajstimi leti smo Slovenci po več kot tisočletju nedržavnega življenja in po petinštiridesetih letih totalitarne sistema na nov način zaživeli in se uvrstili kot dejaven subjekt v družbo samostojnih in svobodnih narodov z lastno državo. Evropski in svetovni mozaik je bil s tem obogaten, politični prostor je bil popestren z našo navzočnostjo, ki se je z usemi dosežki iz bogate kulturne zgodovine takrat začela izkazovati tudi na zunaj.

V edinstveno težkih razmerah, tako v domovini kot v diaspori, se je v zadnjih desetletjih v našem narodu nekaj prebudilo. Lahko bi rekli, da se je vendar prebudil legendarni kralj Matjaž, ki je s svojo vojsko predolgo spal pod Peco. Ta prisposoba izbaja iz narodove duševnosti in nam je v preteklosti uprizarjala nepotešene narodne želje. Na ta način smo v preteklosti ponazarjali tiste vizije, tiste ideje-silnice, ki so nam v svoji nekonkretni konkretnosti vendar kazale smer.

Iz svetovne zgodovine vemo za rast in izginotje mnogih narodov. V različnih dobah je njihova usoda bila polna težkih in prijaznih trenutkov. Zgodovinska perspektiva nam kaže panoramo, v kateri je vsak izmed teh narodov imel svoj ugodni trenutek, starogrški kairós, ki ga je primerno uporabil, če je to znal. Po izgubi prve države Karantanije in po relativni autonomiji z ustoličenjem koroških vojvod se je slovenski narod dolga stoletja prebijal skozi neprijazno zgodovino: turški upadi, kmečki upori, stoletja absolutistične habsburške monarhije, prva Jugoslavija, druga, totalitarna Jugoslavija. Ob vsakem od teh izzivov je slovenski narod iskal pravega trenutka. Dolgo, predolgo ga ni bilo, kljub prizadevanju mnogih. Toliko preizkušenj je bilo, da je še daleč pred zadnjo in najbušjo, ki se je začela leta 1945, nastala narodna pesem ki ponavlja: "Vse je vihar razdjal, narod pa zmeraj stal...". Pred enajstimi leti je ta narod znal spoznati svoj kairós ter se podati na pot, na katero ga je klicala zgodovina.

Če bi se za trenutek povrnili v bližnjo preteklost, bi morali ugotoviti, da je misel o slovenski državi v domovini zaživela že pred drugo svetovno vojno. Politične okoliščine tistega časa pa niso bile naklonjene razmahu te ideje. Vojna vibra in revolucija sta take zamisli še bolj potisnili v stran, čeprav je tudi res, da so se prav takrat pojavili nekateri znaki samostojnosti in volje, da narod prevzema usodo v lastne roke. Če smo iz prejšnjih stoletij poznali narodne pesmi, ki so nam med tamenjem govorile o "vojaškem bobnu in sabli" in da "Puobč sem star šele osemnajst let, cesar me boče k soldatom imet", ker smo se morali bojevati za tuje interese, pa poznamo iz druge svetovne vojne in revolucije: "Zemlja rodna moja je tako, da če treba, bil se bom za njo, zadnja kaplja mojega srca, to je moja domovina". Temu so takrat

dodajali in tudi mi danes ponavljamo refren: "Zdrava bodi moja lepa domovina". Potem, po letu 1945, v totalitarni Sloveniji pod totalitarno Jugoslavijo, ni bilo mogoče misliti o slovenski samostojnosti.

Samo v diaspori je misel o samostojni slovenski državi lahko svobodno nadaljevala s svojim oznanjevalnim poslanstvom, si utirala pot med rojaki

in kljub neproduktivnemu sistemu v domovini uplivala tudi nanjo. Tudi ta pot ni bila lahka in je terjala mnogo pojasnjevanj, ki nekaterih še zadnji trenutek niso mogla prepričati. A dogodki in dejstva so bili zgovornejši od besed. Napačil je kairós in znašli smo se pred trenutkom, ki smo ga iskali celo tisočletje. Po stoletjih, polnih upa in včasih tudi iz utrujenosti izvirajočega obupa, smo se znašli pred deželo, ki naj bi bila tista, toliko časa obljubljena. Razum nam je dejal, da smo odrešeni, občutki pa so bili mešani, kot da bi ne vedeli, ali je to res, ali je po obliki, v kakršni se je pokazal, to res pravi trenutek, ki naj ga sprejmemo kot takega? Znan nam je stavek: Ali si ti tisti, ki mora priti, ali naj čakamo drugega? Ali smo še v stari dobi, torej še vedno v pričakovanju, ali pa smo že v novi in je obljuba že izpolnjena? To vprašanje se nam včasih povrača še danes, po enajstih letih, ko zasledujemo dogodke v domovini in si nekaterih z vidika univerzalnih vrednot ne moremo razložiti. Pa vendar danes nimamo temeljnih dvomov in vemo, da smo dokončno v novi dobi, le včasih nam je težko razumeti, da mora obljubljena dežela še prehoditi, zgodovinsko gledano, kratko dobo prečiščanja.

Lahko bi se spraševali, kako je do tega pravega trenutka prišlo. Kaj mu je botrovalo? Ali smo ga ustvarili Slovenci ali pa se je rodil kot stek različnih dogodkov? Ali se je pojavil pred nami kot znamenje nasprotovanja, ki smo mu sledili? Ali je bil le privid, ki pa smo ga znali udejaniti? Ali kombinacija vsega tega? Odgovori bi lahko bili različni. Ni pa dvoma, da je ta pravi trenutek bil sad in višek zorenja. Od vprašanja, ki ga je retorično postavil celovški kaplan Matija Majar ob pomladi narodov leta 1848: Kaj Slovenci terjamo?, pa do leta 1991 je preteklo poldrugo stoletje. Tudi po zaslugi Prešerna in Slomška je v XIX. stoletju nastopilo prebujenje v nas samih. V XX. stoletju nam pa razvoj, kljub nekaterim pozitivnim dogodkom, ni bil naklonjen, celo nasprotno. Po prvi svetovni vojni je Oton Župančič na pesniški način izrazil razpoloženje, ki je v tistem času prevladovalo: "Obsojeni na molk v posvetu narodov od daleč gledamo, ko svet gradijo nov, v svobode sveto pesem dano ni upletati nam svojih melodij...". To se je izkazovalo v prvi Jugoslaviji, v kateri smo končali kot Dravska banovina. V drugi, komunistični Jugoslaviji, smo pa sicer formalno bili republika v federaciji po sovjetskem vzorcu, a dejansko ljudstvo brez perspektiv, ki je životarilo v neki samoupravniški megli.

Zorenje se je pa kljub temu nadaljevalo in čas je končno dozorel. Danes že enajst let, Slovenci vpletamo svoje melodije v sveto pesem svobode in v posvetu narodov sodelu-

Nad. na 2. str.

Slovenija - tvoj je vstajenja dan!

Pod tem geslom smo Slovenci v Buenos Airesu praznovali slovenski državni praznik ob 11. obletnici slovenske državnosti. Proslava se je vršila dne 22. junija 2002 v osrednji Slovenski hiši. Pripravilo jo je društvo Zedinjena Slovenija, ki je naše krovna organizacija.

Na to proslavo so bili vabljeni vsi rojaki, predvsem pa odborniki naših društev in organizacij.

Pričela se je proslava v cerkvi Marije Pomagaj, kjer je daroval zahvalno mašo za domovino delegat prelat dr. Jure Rode. V svojem nagovoru se je zahvalil Bogu za dar neodvisne države ter ga prosil za podporo pri njenem ohranjanju ter pri varstvu v prihodnosti. Med mašo je pel Slovenski pevski zbor iz San Martina pod vodstvom prof. Lučke Marincček Kastelic.

Po maši so položili slovenski šopek pred spomenik padlim v vojni in revoluciji in jih z enominutrim molkom počastili predsednik in tajnica Zedinjene Slovenije dipl. časnikar Tone Mizerit ter Neda Vesel Dolenc, kakor tudi veleposlanik Republike Slovenije mag. Bojan Grobovšek, skupaj z množico prisotnih rojakov.

Sledila je proslava v veliki dvorani msgr. Antona Oreharja, ki je bila za to priložnost okusno okrašena. Poleg zelenja in rož so dvorano krasile slike naših tukajšnjih umetnikov, ki so prispevali vsak eno sliko. To so bili Ivan Bukovec, Andrejka Dolinar Hrovat, Ljudmila Drobnič Rebozov, Cecilija Grbec, Helena Klemenč, Marta Krajnik, Tone Kržišnik, Andrej Makek, Tilka Močnik, Delija Savnik Truden, Veronika Šparhagl, Ciril Vider, Milan Volovšek, Lučka Voršič Bidone, Vladimir Jurij Voršič, Branko Zavrtnik in Irena Žužek. Razstavo je koordinirala Andrejka Dolinar Hrovat. Prisotni gostje so si z zanimanjem ogledovali slike, ki so kulturno obogatile vso proslavo.

Scenski prostor so oblikovali ali okrasili Tone Oblak, Dani Čop, Aleksander Zarnik, France Bidovec, Ani Klemen, Ivanka Krušič,

Ivanka Zupanc, Olga in Vera Bohinc, Jernej Štefe, Lojze Modic ter za cvete Hideaki ta novevioleta de los alpes; luči sta oskrbovala Damijan Ahlin in Aleksander Šuc, spremni program pa je oblikoval Ivan Hrovat.

PRIČETEK IN POZDRAV PREDSEDNIKA ZS

Gostje so posedli ob lepo okrašene okrogle mize. Prednje je stopil predsednik ZS Tone Mizerit, ki je navzoče pozval, da stoje sprejmejo slovensko in argentinsko zastavo, ki so ju prinesli zastavonoše v dvorano, ter odpojejo obe himni. Po odhodu zastav je predsednik nadaljeval svoj pozdrav z besedami:

"Pred enajstimi leti je slovenski narod po milosti vsemogočnega Boga postal suveren na svoji zemlji. Slovenski človek odtlej od-

loča o svoji usodi v lastni državi. Tisoč let sanj in bojev je ostalo za nami.

Z veseljem in ponosom se naša skupnost danes spominja tega dogodka, ker ime Slovenije odmeva po svetu, slovenska zastava plapolala ob državnih sestankih, srečanjih znanstvenikov in umetnikov ter na športnih tekmovanjih. Nje barve se blestijo na olimpijskih jamborih in slovenska himna odmeva v vseh pokrajinah. Zato smo se danes zbrali tukaj. Iz srca: dobrodošli!"

Nato je pozdravil veleposlanika Republike Slovenije v Argentini, magistra Bojana Grobovška, vse predsednike in odbornike slovenskih krajevnih domov, kulturnih, gospodarskih, političnih, mladinskih, borčevskih in dobroteljskih ustanov in organizacij, družbenih občil, ter zlasti

požrtvovalne učiteljice, učitelje in profesorje družine slovenskih šol v Argentini, pa tudi predstavnik bratskih staronaseljskih skupnosti.

Posebej je še pozdravil Homera Rojasa, predsednika Federación Argentina de Colectividades, ki med nami predstavlja skupnosti vseh narodov, ki so si izbrali to deželo za svojo drugo domovino.

Pozdravil je tudi delegata dušnih pastirjev prelata dr. Jureta Rodeta in vse dušne pastirje in katehete. Zahvalil se je še sedemnajstim umetnikom, ki so prispevali vsak po eno stvaritev, da so olepšali ta prostor za slavje, pa tudi Hladnikovemu domu iz Slovenske vasi, ki je imel letos na skrbi pripravo in postrežbo na slavnostni večerji. Nato je končal:

"Vsem navzočim želim, da bi preživeli lep večer v prijetnem vzdušju.

Hvala vsem in Bog nam ohrani Slovenijo!"

NAGOVOR VELEPOSLANIKA RS

Nato je pozdravil rojake veleposlanik RS mag. Bojan Grobovšek. Dejal je v kratek govor, da je država Slovenija dosegla v svojem mladem življenju kar lepe uspehe, ki jih bo treba upoštevati v prihodnosti. Država je sicer še v tranziciji, a je pred vstopom v NATO in Evropsko skupnost, kar so trenutno najvažnejši cilji. Danes Slovenija razmišlja o

svoji zgodovini in prihodnosti, kakor tudi o odnosu do Slovencev izven njenih meja. Pred dobrim letom je prišel v Argentino, pa smo skupaj marsikaj postorili, in še bomo. Nato je čestital vsem rojakom k prazniku.

Nad. na 2. str.

GLEJ...

RAZSTAVA TILKE MOČNIK .. 3

MLADINA V MENDOZI..... 3

TURNEJA V BARILOČAH..... 4

GOVOR DR. BERNIKA V KOČEVSKEM ROGU

9. TABOR SLOVENCEV

PO SVETU 6

Čas je končno...

Nad. s 1. str.

jemo v skupnih pobudah kot upoštevan in zaupanja vreden partner. Če smo skozi stoletja ostajali neznani, se je pa v enajstih letih tek zgodovine toliko obrnil, da smo sedaj navzoči skoraj ob vseh najvažnejših mednarodnih dogodkih, ne nazadnje v športnih. Svet nas hitro spoznava. Začel nas je tudi ceniti. Kakovost naših dubovnih stvaritev, gospodarskih dosežkov in političnega državnega obnašanja prodira in v svetovnem prostoru ustvarja ime, ki je postalo referenčna točka. Postali smo prepoznani del v posvetu narodov. Sveto pesem svobode bo pa treba znotraj naše države še dopeti, saj se s težavami trudimo, da bi bila melodija avtentična in prava, brez motenj iz bližnje preteklosti, ki kvarijo harmonijo in ji jemljejo domačnost in pristnost.

Na prihodnost gledamo z optimizmom. Mlada slovenska država s tisočletnim narodom je v enajstih letih prehodila veliko poti. Zelo hitro

rastemo in smo v marsičem drugim narodom že dorasli. Zavedamo se zgodovinskega poslanstva, ki ga slovenski narod v svoji državi ima na stičišču kultur, podnebij, trgovinskih izmenjav in političnih združenj. Če nam je bilo dano, da smo se v tisočletju nedržavnosti vendar obranili in včeraj ponovno ustopili v svetovni mozaik, je bilo to brez dvoma zato, da na tistem kraju in v tem času svetu nekaj povemo in nekaj prispevamo. V preteklosti smo v različnih časih živeli in preživeli na načine, ki so bili primerni tistim dobam. V današnji smo kmalu znali najti svoj pravi prostor v sedanji konstelaciji. Sreča nas je iskala in našla, um nam je bil dan. Uspehe pa Slovenci dosegamo, ker smo se znali dvigniti kot ptič Feniks iz pogorišča. Oživljajoča žerjavica so bile vrednote, ki so nas skozi dolga stoletja obranjale in nam dajale moči.

Mnogi trdijo in iz mednarodne in narodne zgodovinske logike izbaja, da smo se Slovenci obranili do danes prav zaradi pokristjanjenja in vključitve v grško-rimsko-krščanski civilizacijski in svetovnonazorski ustroj,

medtem ko so drugi narodi, ki so ostali zunaj, v istem času izginili. Prav ta civilizacija ima še danes vodilno vlogo v svetu. Celo globalizacijski proces, ki smo mu priče in ki ima prav toliko negativnih kot pozitivnih vidikov, dejansko vodijo tiste države, ki izhajajo iz te civilizacije. Če pa morda opažamo, da so te vodilne države v tej vlogi nekoliko oslabiljene, je to zato, ker se od univerzalnih in krščanskih vrednot oddaljujejo. Zelo kratkovidni bi bili tisti ki tako ali tako vodijo današnjo Slovenijo, če bi jo odračali od njenih dubovnih korenin. Bogomilne besede Črtomiru so tudi danes vsestransko neusabljev vir plemenitosti ter zagotovilo harmoničnega sožitja in obstoja v prihodnosti.

Slovenska kultura nam je bila opora v dolgih stoletjih, ko nismo bili politični subjekt. Nismo imeli socialnega plemstva, ki bi nas vodilo skozi bitke in junaške čase. Smo pa imeli dubovno in kulturno plemstvo, ki nas je vodilo po poteh duha in bogatega lastnega kulturnega življenja in rasti ter nas reševalo pred utopitvijo v kul-

Nad. na 4. str.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Minister Lavagna je odpotoval v Združene države z upanjem, da pri Mednarodnem denarnem skladu (FMI) doseže nekoliko milosti za Argentino. Poizkus je treba postaviti v okvir nove splošne latinskoameriške krize.

Besede. Gospodarski strokovnjaki večkrat uporabljajo zdravniške izraze, da opišejo določene družbene pojave. Zato ni čudno, da spriči nove krize južnoameriških držav govorijo o „epidemiji“ in „okuženju“. Ti izrazi pomagajo k boljшему razumevanju tudi manj izšolanim osebam.

Dejanja. Res je, da argentinska kriza lahko vpliva na položaj v sosednjih državah. Finančni virusi ne poznajo meja in v tem smislu je umestno, če govorimo o „efektu Tango“, virusu, ki ga Argentina raztresa po vsej Latinski Ameriki. A ta efekt ima svoje meje: če se Brazil trese, ni to samo posledica argentinske krize. Kot pri ljudeh, če bi Brazil imel zdrav gospodarski organizem in bil politično stabilen, ga argentinska kriza ne bi spravila iz ravnotežja. Po prvih sunkih bi bil nekoliko prizadet, a nikakor na robu prepada. Koliko ima pri tem vpliva njihova domača politika („efekt Lula“) in koliko njihov zunanji dolg (kaj ni bil Brazil bolj priden kot Argentina?), bi bilo zanimivo ugotoviti.

Strah pomaga? Cilj ministrovega potovanja v ZDA je, da bi dosegel sporazum med FMI in Argentino in seveda temu sledeča posojila. On in vlada sploh upajo, da bodo sedaj mednarodni finančni krogi bolj dovtetni, ker splošna kriza zahteva izrednih posegov. A če suho gledamo stvar, država ne sme upati na uspeh. Pri Skladu so jasno povedali pogoje, ki jih pa Argentina doslej še ni izpolnila. Eden temeljnih je bil, da vlada predstavi stvaren gospodarski načrt. Argentina pa trenutno nima načrta, ne stvarnega ne drugečnega. In če bo Lavagna vsaj delno uspel, bo res le zaradi strahu, ki vlada v svetovni finančni javnosti glede krize, ki se iz južnega kota ameriškega kontinenta širi proti severu in dosega že Mehiko. To pa je preblizu Združenim državam.

Zeleno pribežališče. V tem položaju ni čudno, da se vsak, kdor lahko prihrani vsaj nekaj denarcev, zateka k dolarju. Ko je ta v ponedeljek na vzporednem trgu dosegel 3,80 pesov, je postalo jasno, da vlada ni uspela v svojem namenu, da zagotovi valutno stabilnost. Državi ostaja kakih 10.000 milijonov dolarjev rezerv. In dejansko je to edino, kar ji ostaja. Objavili so že, da iz tega fonda ne bodo več jemali ne za vzdrževanje valute ne za odplačevanje dolga. Vendar je na mestu

vprašanje, če se bodo teh sklepov res držali. Popolnoma jasno pa postaja, da se je celotna skupnost vrgla v dolar kot edino gotovo pribežališče. Vsak peso, ki zapusti bančni okvir, se preseli na dolar in nihče tega ne nalaga v bankah, še manj grede ti fondi v investicije.

Nevaren padec. Poleg deviz je edino bogastvo, ki ga ima neka država, njen proizvodni aparat. Zato je bila ena najhujših novic v zadnjem tednu, da je notranja bruto proizvodnja (PBI) v zadnjih dvanajstih mesecih padla za 16,3%. Proizvodnja je tako padla na nivo leta 1993. Vladni inštitut za statistike objavila ugotovitve vsake tri mesece. In to je že petnajsti zaporedni trimester, da proizvodnja pada. Recesija se torej vleče že skoraj štiri leta. Omenimo še, da je investicija v prvem trimeslju letošnjega leta padla za 46,1%. Ena krutih posledic tega stanja je rastoča brezposelnost. V zadnjem letu je samo na področju gradbene dejavnosti izgubilo zaposlitev kar 100.000 delavcev.

Nevarna igra. Medtem pa politična skupnost gleda drugam. Stranke se že izživljajo v polemikah o kandidatih, namesto da bi skušale z vlado doseči kak sporazum o temeljnih narodnih in gospodarskih vprašanjih. Edini odziv na zahtevo sprememb v politiki je bil zakon, ki stranke veže na istočasne obvezne odprte volitve za imenovanje kandidatov. O spremembah v volilnih listah, da bi bilo možno dodati ali izločiti kandidate, pa ni ne duha ne sluha. Prav tako ne o iniciativi, da bi zmanjšali število parlamentarcev ali njihove privilegije in število strokovnih ekip.

Kandidati. Že zadnjič smo omenili položaj med peronisti, kjer je kar nekaj kandidatov. A vedno bolj jasno postaja, da imata v okviru te stranke doslej le dva stvarno možnost kandidature: guverner iz Santa Fe Reutemann in pa bivši predsednik Menem. Tega zadnjega ne smemo podcenjevati, ker je skrajno spreten, kadar gre za dosego zavezništva. Zato je razumljivo, da tudi med resnimi opazovalci prevladujeta dve popolnoma nasprotni napovedi: hud poraz in prepričljiva zmaga. Reutemann kot običajno (kot takrat, ko je še vozil svoj F1) previdno preučuje vse podrobnosti in nikdar ne naredi koraka v prazno. A ne pozabimo, da tudi nikdar ni bil svetovni prvak. Elisa Carrio s svoje strani hiti z zavezništvom. Skupina radikalov je že oklicala Terragna. Lopez Murphy in Patricia Bullrich se pa ne zedinita, ker vsak hoče biti na prvem mestu. S tem zapravljata lepe možnosti desne variante. Nič obetajočega ni pred nami.

Slovenija-tvoj...

Nad. s 1. str.

POZDRAVNA PISMA, SLAVNOSTNI GOVOR IN PEVSKI ZBOR

Povezovalc arh. Jure Vombegar je nato prebral zaključne odstavke pozdravnih pism, ki so jih poslali predsednik Nove Slovenije dr. Andrej Bajuk, predsednik Socialdemokratske stranke Janez Janša in prvi predsednik slovenske demokratične vlade prof. Lojze Peterle. Pozdrave v celoti objavljamo na str. 5.

Slavnostni govornik je bil letos univ. prof. dr. Andrej Fink, katerega govor so v dvorani poslušali z izredno napetostjo. Govor prinašamo na uvodnem mestu.

Slovenski pevski zbor iz San Martina je pod vodstvom Lučke Marinček Kastelic zapel štiri narodne pesmi. Lahko smo veselo ugo-

ski svet na seji dne 10. maja, in namenil priznanja Marjani Marn, Ivanu Rode-tu in Stanetu Snoju. Ta odličja sta izročila Tone Mizerit in Neda Vesel Dolenc.

MARJANA MARN:

Že v domovini in nato v begustvu je delovala v mladinskih katoliških organiza-

cijah. Po prihodu v Argentino se je v težkih osebnih okoliščinah, sama z majhno hčerko, aktivno udeleževala v skupnosti, bila odločilna osebnost pri vzgajanju mladine, predvsem na verskem področju. Izstopala je tudi kot predsednica Katoliške akcije. Po naselitvi v Bariločah pa je nenehno tiha delavka za skupnost in predvsem vest-

na, zvesta in odgovorna zastopnica našega tiska, pri razpečavanju in tudi upravnem poverjeništvu.

IVAN RODE:

Vse svoje življenje je posvetil delu za skupnost, predvsem na področju slovenskega petja. Bil je usta-

novni in stalni član Slovenskega pevskega zbora Gallus, član njegovega odbora in tudi predsednik. Pel je še pri mnogih zborih in skupinah, kot „Vasovalci“ in drugi. Dolgo let se je udeleževal pri odrski dejavnosti in jo opustil šele po smrti svoje žene. Stalno je sodeloval pri odboru za Slovensko hišo, ki je naše skupno središče. Goreče je pomagal pri naših dobroteljskih ustanovah. In ne na zadnjem mestu je bil cerkovnik, vedno vnet za pomoč in sodelovanje pri bogoslužnih opravilih zlasti v slovenski cerkvi Marije Pomagaj.

STANE SNOJ:

Bogato obdarjen od Boga za ilustracijsko delo je svoje sposobnosti srčno posredoval sorojakom. Že leta 1951 je ilustriral prvo slovensko šolsko knjigo v Ar-

gentini „Naša beseda“. Od prve številke in že nad petdeset let ilustrira otroško

revijo „Božje stezice“. Umetniško je sodeloval pri vrsti naših revij in publikacij, opremil brošure in knjige. Naslikal je nešteto podob Matere božje, blaženega škofa Slomška in drugih svetnikov za naše kapele, dvorane in odre. Ustvaril je vrsto scen za odrske igre, nastope, proslave in druge prireditve, v Slomškovega domu, pa tudi v Slovenski hiši in drugih naših središčih; pripravil je scenske prostore za številne Slovenske dneve. Bil je prvi urednik revije Mladinska vez.

Še danes tehnično urejuje Duhovno življenje in otroško prilogo Božje stezice.

Sledila je slavnostna večerja, ki so jo pripravili člani Hladnikovega doma v Slovenski vasi in pri kateri je stregla tamkajšnja mladina. Po odlični večerji so si gostje še ogledovali obešene slike naših umetnikov ali pokramljali. Razšli so se šele v poznem večeru.

TD

SLOVENCİ V ARGENTINI

MENDOZA

Občni zbor mladine

Na rednem občnem zboru, ki se je vršil 18. maja, smo najprej pregledali delovanje naših dveh organizacij. Meseca julija lanskega leta sta Mendoški oktet in Folklorna skupina Los Chañares izvedla z velikim uspehom prvi medizseljenski kulturni obisk v ZDA. V istem mesecu so tri maturantke Slovenskega tečaja za srednješolce obiskale Slovenijo. 28. oktobra smo pripravili 33. Mladinski dan. Od 1. do 16. januarja letos je mladinska misijonska skupina sv. Cirila in Metoda poslala 23 svojih članov na sever Argentine na misijon (že v drugo leto zaporedoma). Od 2. do 20. aprila sta Mendoška plesna folklorna skupina in skupina Los Chañares potovali v Slovenijo, kjer sta imeli osem predstav. Delo med naraščajniki in naraščajnicami je bilo zelo razgibano. Letos je pristopilo v našo organizacijo lepo število navdušenih mladoletnikov.

Za poslovno dobo 2002/3 sta bila izvoljena sledeča odbora:

Za **Dekliški odsek**: predsednica - Erika Bajda; podpredsednica - Magdalena Grintal; tajnica - Marta Grintal; blagajničarka - Marija Elena Bajuk; kuharica - Gizela Žumer; športnica - Ana Marija Bajuk; kulturna referentka - Milena Šmon; odbornice - Marjana Grintal, Nevenka Stopar, Astrid Stopar, Lucija Hirschegger, Etel Llanos, Alenka Llanos, Nadija Llanos, Barbara Bajda, Martina Šmon, Veronika Vilches, Zofija Štumberger, Lucija Triep, Veronika Arrigoni in Milena Arrigoni.

Za **Fantovsko zvezo**: predsednik - Franci Šmon; podpredsednik - Tine Šmon; tajnik - Herman Nemanič; blagajnik - Damijan Žumer; kulturni referent - David Bajda; vodja naraščajnikov - Janez Bajda; športnik - Andrej Šmon; gospodar - Tomaž Bajda.

Kot najbolj pomemben načrt za prihodnjo dobo je uresničitev tipične slovenske gostilne v Domu, kjer bi lahko razgibali socialno udejstvovanje članov naše skupnosti.

Marta Grintal - Herman Nemanič

Dodatek k pesmi
o karapačjskem občnem zboru

Le zakaj dobil sem opomin?
Zdaj vem, zapustil me je spomin.
Tudi Frido Klemen mora biti
odbornik na listi odbora
Carapachayskega občnega zbora.
Ker nehote bil je izpuščen,
upam, da Krojač bo oproščen.

Bratu v slovo

V nedeljo 9. junija, deset tednov po smrti sestre Majde, nas je zapustil še brat Joža. Z njim je tudi naša skupnost zgubila dolgoletnega zvestega člana.

Joža Markež se je rodil 29. maja 1924 na Jesenicah kot četrti otrok atu Valentinu in mami Mariji. Osnovno šolo je obiskoval v rojstnem kraju, srednjo pa v Škofovih zavodih in v Marijanišču v Ljubljani, kjer ga je doletela vojska. V tistih razburkanih časih je takoj spoznal prave namene tkz. Osvobodilne Fronte in kaj čaka domovino, če se ti nameni uresničijo. Zato je stopil k domobrancem. Dodeljen je bil postojanki na Gorenji vasi, nekaj časa pa je bil na oklopnem vlakcu. Ponos, da se je prav odločil in da je bil domobranec, ga je zaznamoval in spremljal celo življenje.

Po koncu vojne se je s svojo četo umaknil na Koroško, v Vetrinje. Tam mu je njegov komandant Emil Čof rešil življenje, ko mu ni dovolil, da bi se pridružil bratu Ivanu, ki je bil vrnjen s prvimi transporti. Ko je bilo že gotovo, kam Angleži pošiljajo domobrancelje, se je umaknil iz Vetrinja in prišel k ostali družini, ki se je bila zatekla v vasico St. Peter im Holz, blizu Spittala. Tam nam je umrl brat Tinko.

Med begunstvom je študiral stavbeno inženirstvo v Gradcu, kjer se je zbralo lepo število slovenskih visokošolcev. Ti so se s časom razšli po svetu, a ostali so povezani med seboj kot „Gradčani“.

V Argentino smo prišli februarja 1949. Joža se je po začetnih težavah končno zaposlil v metalurški delavnici. V tej stroki in v stavbarstvu se je potem strokovno udejstvoval do upokojitve.

Aprila 1951 se je poročil z Majdo Žitnik. Imela sta pet otrok, ki so mu dali deset vnukov. Po 30 letih zakona mu je umrla žena. Ponovno se je poročil maja 1984 z Majdo Čarga, ki ga je zvesto spremljala zadnje leta življenja.

Družabne in odkrite narave se je rad družil s prijatelji, ki mu jih ni manjkalo in ki so dobrohotno jemali njegove kritične poglede in opazke, saj so vedeli, da je to le sad prevelike iskrenosti, da se pa nanj lahko vedno zanesejo kot na zvestega prijatelja - v katerem ni zvižace.

Imel je lastno družino, a je ostal povezan tudi s starši in brati in je navdušeno sodeloval pri kokošjereji na kinti v Merlo. Ta kinta je bila prva leta, tudi po njegovi zaslugi, izletna točka za razne slovenske organizacije in skupine. Delo ga je za nekaj let tudi zaneslo v notranjost dežele, v Sierra Grande in v Bolsón. Povsod je bil takoj na razpolago za pomoč pri župnijskem življenju.

Bil je zaveden član politične protikomunistične emigracije in zvest sodelavec pri slovenski skupnosti. Dolga leta je pel pri zboru Gallus, bil je več let odbornik pri društvu Zedinjena Slovenija. Najbolj se je pa navezal na krajevni Slovenski dom Carapachay, kjer je v odboru zasedal različna mesta in se v njem vsestransko udejstvoval. Srečanja s prijatelji in znanci, posebno ob nedeljskih

mašah, ki jih je do zadnjega vodil, se je posebno veselil.

Zadnja leta, ko je radi izbucline na trebušni žili (anevrizma) moral mirovati, se je posvečal družini, posebno še vnukom. Zelo ga bomo pogrešali, saj je po sestri Miji postal osrednja naša povezava.

V Domu je pa nastal prazen prostor, ki bo še dolgo spominjal nanj in na njegovo jasno, odločno, včasih tudi polemično, a dobronamerno besedo.

Ohranimo ga v lepem spominu!

Brat Franci

SVETOVNO PRVENSTVO 2002

Zakaj bi se čudili?

Svetovno prvenstvo v nogometu 2002, s sedežem v Koreji in na Japonskem, je pri koncu. Ko bodo naši igralci imeli ta izvod v roki, bodo že vedeli za imena finalistov ali pa celo za zmagovalca. Vendar v okoliščinah, v katerih se je prvenstvo razvijalo od samega začetka dalje, je že kaj malo pomembno, kdo bo domov odnesel pokal. Turnir sam je zašel v senco škandaloznih odločitev sodnikov, ki so postali bolj odločilni kot pa igralci sami.

Vrsta ekip je morala zapustiti tekmovalno s sumno, da niso izpadli, temveč so jih izločili. A zanimivo je, da so te ekipe (in države oziroma njihove nogometne zveze) prostestirale, ko so bile prizadete, ne pa prej, ko so jim pomote (?) sodnikov koristile. Ko so Španci zagnali hrup zaradi dveh krivo razveljavljenih golov proti Koreji, se niso spomnili, da jim je sodnik proti Sloveniji podaril enajstmetrovko, ni pa videl druge, ki bi jo moral prisoditi Sloveniji v prid. In še bi lahko naštevali primere po-

dobnih napak in slične amnezije. Pa omenimo morda še ogorčenost igralcev spričo teh razsodb, potem ko so isti igralce hlinili padce in poškodbe ali jih na skrivaj prizadejali drugi, ker končno veljajo zmage in ne način, kako jih pridobiti.

Je umestno, da se temu čudimo? Kadar šport preneha biti šport in postane trgovina; ko za igralce, gledalce in celoten narod odpadejo vse etične vrednote na oltarju zmagoslavja, je vse, kar se danes dogaja, pač naravna posledica. Ali nismo opevali Maradonove roke, ko je zabila gol Angležem?

Sedaj se vsi zgražajo in FIFA obljublja spremembe v izbiri sodnikov. Pesek v oči. Če se ne spremeni temelj, bo vse zaman, tudi če sodita dva sodnika ali pa če uvedejo uporabo moderne tehnologije za sojenje.

Mimogrede in kot anekdoto: za štiri najboljše ekipe prvenstva so se uvrstile Brazil, Koreja, Nemčija in Turčija. Kaj vse boš videl, Sančo!

t.m.

Razstava Tilke Močnik

V Buenos Airesu je razstavljal mlada slikarka Tilka Močnik 1. junija pri Slovenski kulturni akciji v Slovenski hiši. Razstava je bila odprta tudi v nedeljo, tako da so si jo lahko ogledali tudi obiskovalci spominske proslave. Pred nekaj leti je imela slikarka tudi pri SKA svojo prvo razstavo med Slovenci.

Večer je odprla nova predsednica SKA dr. Katica Cukjati. Iz njenega govora posnemamo nekaj podatkov o slikarki:

„Tilka MOČNIK se je rodila v Buenos Airesu. Leta 1984 je pričela študije na Umetniški šoli v Lujanu. Leta 1989 je diplomirala kot profesorica vizualnih umetnosti s poudarkom v stroki slikarstva. Že

isto leto je pričela sodelovati na številnih skupinskih razstavah. Med drugimi je razstavljal v Lujanu v knjižnici Florentino Ameghino, v Museo de Bellas Artes Felix Amador, v knjižnici v Bernalu, trikrat na občini v Pilarju, na lujanjski univerzi, v country Highland v Pilarju, itd. Leta 1997 je imela samostojno razstavo v okviru SKA v Slovenski hiši, pa tudi samostojno razstavo v Mercedesu v Casa de la Cul-

tura. Sodelovala je na natečaju „Marcelo Ram“ v Mercedesu, Buenos Aires, kjer je dobila drugo nagrado. Sedaj nadaljuje pouniverzitetno licenciaturo v Prilidiano Pueyrredon.“

Tilka Močnik je razstavljal svoja dela v tridimenzionalni tehniki reliefov v mavcu ter slike.

Njena mavčna tehnika je posebna. Najpreje naredi vzorec iz ilovice. Nato zalije figuro z mavcem. Ko se ta posuši, nastane kalup, v katerega vlije ponovno mavce. Ko se to vlije posuši, razbije kalup in tako se rodijo reliefi, ki jih nato pobarva z oljnimi barvami in dopolni z potrebnimi izrezi. Tako prvotni osnutek iz ilovice kot kalup se v tem procesu morata razbiti.

Tudi vsebina njenih reliefov je zelo zanimiva. Praktično vsi so povzeti iz

avtohtonega življenja Indijancev na severu. Melanholični obrazi starejših in otrok, skromno in revno življenje med domačini, pa narava Prekordiljere ali Quebrade Humahuake.

V tem spominja na pokojno slikarko Baro Remec, ki je tudi iskala motive Indijancev iz Salte in Jujuya. Zanimivo je, da ima tudi podobne barve. Tilka Močnik je v sedanjih barvah veliko močnejša kot pred leti. Predvsem ima rada zamolko rdečo barvo, modro ali rumeno. Ploskve so večje, bolj definirane, tudi slike imajo večjo obliko in zato tudi več vsebine.

O tem govori dr. Cukjati: „Na novejših kreacijah se ustvarjalca čezdalje bolj približuje ekspresionizmu. Na reliefu so bolj poudarjene oblike; figure raznih elementov so bogatejše, izrazitejše: na pr. kamni, koruza, cvetlice, vrči. Na teh podobah je polno zaokroženih linij, polnih življenja, moči, celo razkošja pri poudarku rastlin, zelenja. Na vseh reliefih se hiša 'rančo' kaže kot simbol varstva, miru. Središče tematike je človek.“

V uporabi posebne tehnike mavčnih reliefov, kakor tudi v izbiri motivov med Indijanci je umetnica zelo samosvoja in originalna. Njena pot pelje navzgor v

bolj odločne načine in bolj globoko čustveno obdelavo.

Naj omenim še štiri olja, ki jih razstavlja. Način je pol abstrakten pol ekspresionističen, na vsak način pa močan in v harmoničnih barvah, katerih sintezo popolnoma obvlada.

Tudi tukaj je slikarka nastopila novo pot, kajti v zadnji razstavi pri SKA so bili navzoči samo reliefi.

Mlada umetnica nam tako kaže svoje zorenje in rast v notranji moči. Gotovo je izredno talentirana, pa tudi ima kaj povedati in to na svoj osebni način.

TD

Čas je končno...

Nad. s 1. str.

turah večjih državnih struktur, v katerih smo morali živeti. Spoštovanje lastnega jezika in drugih z njim povezanih narodnih vrednot je najboljša zagotovilo za prihodnost. V preteklosti smo s tem bogastvom bili na drugačen način politični, ker smo imeli vsebinsko, ker smo dejansko resnično obstajali, čeprav ne kot subjekt z zunanjim sprejetjem. Sedaj imamo tudi zunanjo prepoznavno obliko in mednarodno priznanje. Slovenski narod v svoji državi mora sedaj skrbeti, da s pridobljeno obliko ne bo izgubil vsebine. Slovenija mora sama v sebi utrditi tak družbeni red, da bo v njegovem zavetju usak dan in v vseh odtenkih zagotovljena rast oživiljajočih vrednot.

Odpričnost in na svojo identiteto oprta širina, ki se je kazala in se še kaže v odbajanju v svet, sta nas tudi ves čas označevali. Odbajanje je bilo sicer največkrat traumatično, a je v daljnosežnem in nam neznanem vesoljnem načrtu imelo bogate posledice. Tudi ob tem nam pravi pesnik (Župančič): "Hotel nekaj sem, da bi se razširila, da bi razpela svoj krog čez zemljo - glej, in zdaj vidim: silna, brezmejna si, v daljo kot seme razsipaš svoj plod". Maloštevna Slovenija je bila in je še, kljub preizkušnjam, sama v sebi toliko dubovno krepka, da je v svet vse do danes pošiljala misijonarje. Krepka je tudi znanstveno, saj se v domovini nenebno in upravičeno govori o tretji slovenski univerzi, ki je razpršena po celem svetu. Slovenski človek je naučilo poudariti. Pesnik nadaljuje: "Kje, domovina, si? Ali na poljih teh? Še pod Triglavom, okrog Karavank? Ali po plavžih si, ali po rudnikih? Tu? Preko morja? In ni ti meja?". Naučilo slovenskega človeka v svetu kaže na nemirnega duba, od katerega lahko pričakujemo novih stvaritev.

S temi vrednotami lahko brez težav in skrbi vstopamo v evropske in druge politične ter obrambne povezave. S temi vrednotami lahko tudi kljubujemo novim preizkušnjam, ki so gotovo pred nami. Pred nekaj več kot desetletjem smo bili kot kamen, ki so ga zidarji zavrgli. Potem pa nam je zasvetila luč, ki od tedaj še drugače in močnejše razsvetljuje sončno stran Alp.

Danes se ob ponovnem praznovanju naše državnosti najprej resnično veselimo.

Slovenski zapomagaj

Slovensko društvo Sovenija v svetu, s sedežem v Zavodu sv. Stanislava, Ljubljana Šentvid, je ob svoji desetletnici priredila dobrodelni koncert za Slovence v Argentini. Ob znanih opernih pevcih - (bas)baritonistih Marku Finku in Ivanu Arniku ter sopranistki Andreji Zakonjšek (iz Maribora) pianistki Nataši Valant in pianistu Ivanu Vombegarju je v petkovem večeru 7. junija v dvorani šentviškega zavoda koncert oblikoval tudi kvartet Lipa iz Bariloče. Poslušalcem so bile tudi na voljo knjige založb Slovenske kulturne akcije, Mohorjeve družbe Celje, Družine in Ilexa.

Izkupiček od prodanih vstopnic in knjig je bil namenjen za pomoč našim rojakom v Argentini, ki daleč od ljubljene domovine živijo v velikem pomanjkanju. Poleg omenjenih založb so koncert podprli Ministrstvo za kulturo RS, Izseljensko društvo za Slo-

vence v svetu, Radio Ognjišče ter vsi nastopajoči.

Prvi del večera je oddajal kozmopolitski razpon slovenske pevske in glasbene odprtosti (prim. arije iz Mozartove Figarove svatbe in Don Giovannija, Verdijevega Don Carla, Čajkovskega Evgenija Onjegina ter Gounodojevega Fausta, samospjevi Chopena, Delibesa, Debussyja, Andreja Jana), drugi del večera pa je bil izključno slovensko zaznamovan (Maškovi Mlatiči, Albrehtov Moj dekleč, Lajovičev Mesec v izbi, Gerbičev Pojdem na prejo, Škerjančeva Vizija, Ipavčev Pomladni večer in Čez poljane rosa pade ter Pavčkov Dedek samonog).

Kvartet Lipa je z nastopom na dobrodelnem koncertu v Šentvidu začel svojo celotedensko pevsko turnejo (Domžale, Velenje, Celje, Sveti Duh pri Škofji Loki), ki jo bodo, (ob odprtju razstave Vojka Arka) sklenili v Miklovi hiši v Ribnici (nedelja, 16. julija ob 19. uri). S svojimi pevskimi nastopi želijo sporočiti sinovom in hčertam

Solista Marko Fink in Andreja Zakonjšek

Turneja v Bariločah

Samo preišlujem kje smo bili, kaj smo delali, kdaj smo igrali, kaj smo „reprezentirali“ in me kar na enkrat in brez opomina prime „piel de gallina“ (kurja polt). Imenitno in čudovito se je speljal naš prvi program v tem projektu „Slo2002“!

Najprej bi se rad znova zahvalil v imenu reprezen-

Življenje je tako pestro in bitro, da nam včasih obledi spomin na intenzivnost, s katero smo pred enajstimi leti doživljali osamosvojitve. Današnje podožitlanje tega dogodka naj nas ponovno vrže v prekipevalno razpoloženje, ki naj ga ne omejujemo. Ob veselju, ki nas navdaja, se z neizmerno hvaležnostjo spominimo vseh tistih, ki so nam s svojo žrtvijo izprosili, kar danes praznujemo, in ki iz množičnih grobišč, razpršenih po vsej Sloveniji, nenebno kličejo blagoslov na našo zemljo. Navdaja nas tudi čut odgovornosti, ki smo jo prevzeli z doraslostjo in vključitvijo v družbo narodov. V drugem desetletju svoje samostojnosti smo na poti utrjevanja in vzpona v naši mednarodni politični identiteti. Ker nas ni preveč, je vsak Slovenec poklican, da kakovostno predstavlja našo državo kjerkoli se nabaja. V tem je vsak izmed nas nenadomestljiv in ima svoje enkratno poslanstvo.

Naj vsemogočni Gospodar vesolja, ki je pravi gospodar tudi zgodovine, s svojo dobrotno roko še naprej podpira plemenite napore v našem narodu. Naj podpira vse tiste, ki se trudijo, da bi mu bili kot posamezniki in skupinsko zvesti. Naj nam vsem daje usakodnevnne moči, da bomo kot narod izpolnili tisto zgodovinsko poslanstvo, zaradi katerega nam je bilo dano to, kar danes proslavljamo.

Naj živi slovenski narod v svobodni in samostojni slovenski državi, Bogu v čast, svetu v zgled in nam samim v neomajno upanje in ponos!

slovenske zemlje, kako boleče so nekoč zapuščali Slovenijo - najlepši košček tega sveta - kako srčno so tam daleč pestovali pesem svojih staršev. „Vsak izmed nas ima za seboj leta petja v raznih skupinah in zborih, bodisi slovenskih bodisi ar-

Kvartet Lipa

gentinskih. Pred dvema tednoma smo se našli v Bariločah, prelepem kraju severne argentinske Patagonije, in se odločili preprosto po slovensko zapeti kot kvartet, kakor včasih fantje na vasi - morda zastarela podoba, toda za nas je zelo pomembna. Tako je nastal kvartet Lipa. Tako ime smo si izbrali zato, ker lipovo cvetje, vonj in košatost simbolizirajo narodnokulturno izročilo, pripadnost in odprtost.

iz, Družina št. 26, 16. junija

tance Milanu Magistru za generalno koordinacijo, Borisu Kambiču za postrežbo v hotelu, Juliji Conde za milijone alfahorjev, ki smo jih na vožnji in pri malicah delikatno „glodali“, prof. Lidiji Čop za izvrstno kuhinjo (prisegam, da znova pridemo na „kuhinjski obisk“), Marjanu Mavriču za transport in potrpljenje, Nacetu Groharju za čudoviti asado, NN-u, ki je plačal naš prevoz in je želel ostati v anonimatu... VSEM SKUPAJ BOG PLAČAJ!

Sedaj pa malo na igrišče.... Prišli smo v petek opoldne, vreme nam je ustreglo kot nalašč, vedno brez oblakov in vetra, čakalo nas je kosilo in topel sprejem v hotelu Carantaniya! Potem malo počitka in prva priprava za tekmo proti Selección Liga Bariloche v telovadnici Don Bosco. Izgubili smo 3-2 z najmanjšo razliko v tie breaku! Sprejeli so nas izredno lepo, dva sodnika, ball boys (fantje in dekleta, ki strežejo-podajajo žoge med igro), veliko publike in prvo stran na športni strani glavnega časopisa „El Cordillerano“ s sliko in „artiklom“ odbojarske ekipe ZS!

Naslednji dan, v soboto, smo igrali v isti telovadnici in skoraj proti isti ekipi in izid je bil pozitiven za ZS 3-0. Res nam je v prvi igri manjkalo počitka in spanja! Popoldan smo imeli malo prostega časa in smo se dvignili na belo-zasneženi Catedral, kjer ni manjkalo otročarij kot kepanje in krst na snegu, vpitja in padcev, veselja, smeha in oooooohhhhhhhhh telefon! (to je pa za naše igralce, mislim, da se spomnite, a ne?). Zvečer smo igrali proti QAC (Club Atletico Quilmes) v telovadnici Pehuenes Km 7,4 (ne morem opisati lesene strukture in tal, samo verjemite mi, da je „nebeška“) ter smo zmagali 3-1!

Po igri smo se „pomatrali“ z izvrstnim Groharjevimi asadom in solato! Znova hvala lepa! Lahko noč, se vidimo jutri pri maši, in tako je bilo! Zajtrkovali smo ob pol devetih in šli k slovenski maši, ki jo je daroval Branko Jan. Po liturgiji smo direktno šli v Pehuenes igrati zadnjo igro, to smo pa izgubili 3-1. Razlog je bil seveda pomanjkanje fizičnega in psihičnega počitka. Zelo dobre vezi smo splekli z igralci vseh ekip, res so dobrega in iskrenega srca, želeli so nam vse najboljše v našem projektu ter nam podarili med spominčki kakšno čokolado in „banderines“!

Vožnja je bila zelo koristna, medsebojno spoznavanje se utrjuje vsak dan bolj, razumevanje in potrpljenje za pripravo naslednje turneje v Mendoza, ki nas bo še bolj združila kot solidno športno in solidarno ekipo!

Hvala lepa vsem, ki ste omogočili ta utopični projekt!

prof. Tone Vivod

Pristojna komisija DZ sprejela program srečanja Slovencev po svetu v DZ

Komisija državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je sprejela osnutek programa drugega vseslovenskega srečanja Slovencev v zamejstvu in po svetu, ki bo v DZ potekalo 8. julija 2002. Sejo so sklicali na zahtevo strank LDS, ZLS in DeSUS, ki se niso strinjale z osnutkom programa, ki ga je pripravil predsednik komisije Franc Pukšič (SDS). Najbolj sporno v Pukšičevem programu je bilo, da naj bi predsednik največje opozicijske stranke Janez Janša govoril takoj za gostiteljem srečanja, predsednikom DZ Borutom Pahorjem. Po novem bo predsednik SDS Janša nastopil kot zadnji govornik v prvem delu programa.

Člani komisije so namreč po krajši razpravi sklenili, da bo udeležence najprej nagovoril gostitelj srečanja Pahor, sledil mu bo predsednik komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Pukšič, nato predstavnik slovenske vlade, zunanji minister Dimitrij Rupel ter državni sekretar na MZZ in vodja urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Iztok Simoniti, kot zadnji v tem delu programa pa bo spregovoril še predstavnik največje opozicijske poslanske skupine v DZ Janša.

Osnutek programa nadalje predvideva, da bodo po nagovorih visokih slovenskih predstavnikov besedo dobili tudi predstavniki Slovencev po svetu. Po kosilu, ki ga prireja predsednik DZ, pa bodo udeležence nagovorili vsi predstavniki parlamentarnih poslanskih skupin.

Sledila bo še razprava ter zaključek srečanja in sprejem v avli pred veliko dvorano DZ. Pukšič je ob tem izrazil upanje, da bo udeležence med srečanjem v DZ nagovoril tudi premier Janez Drnovšek, če ne bo imel drugih zunanje-političnih obveznosti.

Pukšič je po seji ocenil, „da srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu v DZ ni le simboličnega pomena, temveč je to tudi možnost in priložnost, da se spregovori o tem, kar se je v teku leta spreminilo na tem področju“, in da Slovenci iz sveta povedo svoje mnenje o delovanju matične države in urejenosti zakonodaje na področju, ki jih zadeva. Dejstvo je, da so Slovenci iz zamejstva in sveta ogromno prispevali pri osamosvojanju Slovenije, prav tako pa jih Slovenija potrebuje pri lobiranju ob vključevanju v Evropsko unijo in zvezo NATO, je še dodal.

Pukšič je ob tem izrazil željo, da bi komisija kot delovno telo DZ imela dovolj strokovne pomoči, da bo lahko nadaljevala z zastavljenim delom. Pojasnil je, da je bila leta 1996 sprejeta resolucija o Slovencih v zamejstvu, konec januarja letos je bila sprejeta resolucija o Slovencih po svetu, slovenska ustava pa DZ nalaga še sprejetje zakona o Slovencih brez slovenskega državljanstva, zadali pa so si tudi nalogo, da bi v tem mandatu sprejeli zakon o Slovencih, ki živijo izven slovenskih meja.

Grobovšek predal akreditive v Čilu

V Argentini rezidenčni veleposlanik Slovenije Bojan Grobovšek je v Santiagu de Chile 21. junija predal poverilna pisma čilskemu predsedniku Ricardu Lagosu, s čimer se je akreditiral kot veleposlanik Slovenije v Čilu, s sedežem v Buenos Airesu.

Slovesnosti ob predaji se je udeležila tudi čilska ministrica za zunanje zadeve Maria Soledad Alvear Valenzuela.

Slovenski veleposlanik Grobovšek in čilski predsednik Lagos sta govorila o možnosti poglobitve stikov med državama. Lagos je zanimal predvsem proces včlanjevanja Slovenije v Evropsko unijo, odnosi Slovenije z državami, ki so bile nekoč del nekdanje Jugoslavije, ter število in položaj slovenskih izseljencev v Latinski Ameriki.

Čile je kot edina država Latinske Amerike doslej pred kratkim podpisal pridružitveni sporazum z EU.

Po STA

Brezigarjeva o vključevanju v EZ in NATO

Kandidatka na jesenskih volitvah za predsednico republike Barbara Brezigarjeva je na novinarski konferenci med drugim poudarila, da podpira vključitev Slovenije v Evropsko zvezo in zvezo NATO. Vprašanje vključevanja v omenjeni integraciji se začne že pri družini, je prepričana Brezigarjeva. V smislu družine, kjer se člani počutijo varno in prijetno, namreč vidi tudi povezovanje v „velike družine“, kot je zveza NATO. Ta zagotavlja varnost v skladu z načeli OZN in varovanjem temeljnih človekovih pravic. Prihodnost Slovenije Barbara Brezigarjeva vidi tudi v takojšnjem vstopu Slovenije v EU, a ob široki javni razpravi. Evropa gre v smer vedno večjega združevanja, to pa je po mnenju Brezigarjeve tudi model za Slovenijo. Tudi Slovenci moramo preseči napetosti, doseči spravo in „delovati kot civiliziran narod, kar tudi smo, kot smo tudi del evropske kulture“.

ČESTITKE OB DNEVU SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

Dr. Andrej Bajuk

Predragi vsi!

Naj bodo moje prve besede iskren pozdrav Vam vsem iz velike Buenos Airesa, ki ste se danes zbrali v znamenju domovinske ljubezni v zahvalo in spomin na vse, ki so s svojo pogumno odločnostjo prispevali k samostojnosti naše domovine. Prav gotovo pa je posebnega pomena, da ta proslava poteka tam pri Vas, daleč od naših meja v daljnji Argentini, ki sedaj preživlja najglobljo krizo povojnega časa. To Vaše snidenje - v takšnih okoliščinah - je živa priča o dejstvu, katerega se v matični domovini prav gotovo premo- lo zavedamo v vsej svoji razsežnosti, in to dejstvo je, da **Slovenija tudi živi** v zvestobi in ljubezni svojih sinov in hčera, ki živijo izven naših meja.

Človek je bitje simbolov in znamenj. Preko simbolov in znamenj človek izraža dvojnost svoje narave: njihova čutna oziroma nazorna podoba je vselej zajeta iz otipljivega sveta vsakdanje izkušnje, obenem pa kaže na svet onkraj sebe - to je na duhovni svet. Človek pripada obema. V simbolnih dejanjih se neizogibno srečujejo tudi preteklost, sedanjost in prihodnost: to, kar je človek izkusil, spoznal in shranil v zakladnico spomina; in to, kar že je, se prepleta s tem, kar še hoče postati. Simbolno dejanje torej ne govori le o odmaknjenih zgodovinskih dejstvih, temveč tudi o tem, kam sta neki človek in neka družba namenjena, posredno pa tudi o tem, do kod sta na tej poti v določenem trenutku prišla. Zbrani ste danes v Buenos Airesu, pod simbolom hvaležnega spomina in v opomin nam vsem, da ohranitev tega neizmerno dragocenega daru samostojne, neodvisne države, ki smo ga prejeli in o katerem so naši dedje le upali in sanjali, zahteva od nas vseh nič manj poguma, odločnosti, zvestobe in ljubezni, kot so jih oni izkazali skozi stoletja naše skupne zgodovine. Hvaležnost, spomin in opomin!

Pred kratkem je dr. Justin Stanovnik zapisal, da če nekoliko natančneje pogledamo takó preteklost kot ljudi v tej preteklosti, se nam prej ali slej odkrije tudi to, da so ljudje v določeni dobi vedeli, za kaj gre, ali pa tega niso vedeli. Da so stvari, ki jih je zahteval čas, naredili ali pa jih niso naredili. Pa tudi to, da ne eno ne drugo ni ostalo brez posledic. To spoznanje je skraja zgodovinsko, potem pa se spremeni in postane ukaz. Ta ukaz pravi, da je na vsak način treba razumeti čas. Če ga ne bomo razumeli, bomo za ljudi, ki bodo prišli za nami, ali smešni ali tragični, odvisno od posledic, ker smo se borili za stvari, ki so se nam samo zdele velike, tega kar je bilo v globini časa in je že oznanjalo prihodnost, pa nismo videli. Nismo bili dovolj zreli in prisebni.

Da danes Slovenci lahko praznujemo enajstletnico naše svobodne, suverene in svetovno priznane samostojne države, je brezdvomno sad navidez nepomebnih a vendar ključnih prispevkov nešteti Slovencev, ki so skozi stoletja velikokrat v neprijaznih okoliščinah gojili in ohranili slovensko zavest, svoj jezik in našo kulturo na sploh. A vendar pa moramo tudi priznati in brez dvoma izpovedati, da smo pred enajstimi leti tako kot tudi v drugih ključnih trenutkih naše zgodovine imeli med nami ljudi dovolj poguma in razsodnosti, ki so pravilno razumeli svoj čas, se pravočasno zavedali, za kaj gre, in tudi odločno naredili, kar je bilo potrebno.

A vendar na žalost ugotavljamo, da hvaležnost še obstaja kot nenavaden pojem v političnem besednjaku. Še danes je niso deležni vsi tisti, ki so pred šestdesetimi leti razumeli svoj čas in odločno nastopili v bran temeljnih vrednot našega naroda ter darovali svoja življenja in ležijo nepokopani po gozdovih, breznic in jamah širom Slovenije. Prav gotovo je tudi niso deležni vsi tisti Slovenci, ki so pred enajstimi leti razumeli izzive svojega časa, odločno nastopili in se borili za demokratično in neodvisno Slovenijo. Omalovaževanja spomina ali poizkusi, da bi dosegli celo njegov izgon, pa ima kot neizogibno posledico postopno izgubo realne zavesti o samem sebi. Izkrivljena zavest o sebi jemlje človeku, tako posamezniku kot skupnosti, operativnost ali izvršilnost. Napačna misel o sebi nujno pelje tako posameznika kot družbo na pot napačnih kretanj in napačnih dejanj. Šele opečeni prsti opozorijo, da mora znova premisliti, kaj resnično je. Zato moramo danes jasno in glasno izpovedati, da je zanemarjanje ali izmalichenje spomina na vse Slovence, ki so se borili za narodov obstoj in za neodvisno Slovenijo, nesprejemljivo. Prav gotovo bo prišel čas, ko bo tudi za vsakega izmed njih veljale trajne besede kot jih je zapisal Aškerc:

„Truplo tvoje pač strohni v gomili,
ali čaša tvojih del ostane!
Narod tvoj bo pil iz čaše tvoje,
s pitjem njenim bode se napajal -
v delih svojih sam boš živel večno!...“

A vendar, ta zavest pa nas ne more in ne sme zadovoljiti. Vedno je pravi čas, da izkažemo našo hvaležnost vsem, ki so nam in bodočim rodovom uresničili samostojno,

neodvisno državo Slovenijo. Hvaležnost in spomin! A vendar, tudi opomin, da nas takšno praznovanje neizogibno še tesneje veže, da bomo tudi mi znali prisluhniti izzivom našega časa in našli potrebno stopnjo razsodnosti, poguma, odločnosti in ljubezni do domovine, da bomo v tem času, ki nam je odmerjen, gojili in ohranili to našo - po njih zaslugah - samostojno državo.

Zgodovinske izkušnje, še posebej tiste iz pravkar minulega stoletja, nas učijo, da se država lahko povsem odtuji človeku, se povzpne nadenj, ga napravi za ničvredno blago in izkorišča njegovo energijo kot pogonsko sredstvo za svoje nečloveško in celo protičloveško delovanje. A vendar je tudi res, kot pravi veliki evropski mislec sv. Avguštin: mi sami - ljudje - smo časi; ali so ti dobri ali slabi, je torej odvisno, vsaj v veliki meri, od nas samih, od našega delovanja in nehanja. Ali je država oblika civilizirane človeške skupnosti, v kateri ljudje lahko prosto in ustvarjalno živijo, ali pa je moloh, družbeni organizem, ki uničuje ljudi, je tudi predvsem stvar naše odločitve. Na razmere, v katerih živimo, lahko sami vplivamo veliko bolj, kot smo se navadili misliti ali verjeti. To misel si moramo nenehoma ponavljati, da je v nepreglednem vrvežu družbenih in političnih dogodkov ne bi izgubili izpred oči. Samo tako bo lahko več kot zgolj misel in bo postala spoznanje in prepričanje, ki bo prebudilo naše najboljše energije in nas v resnici, ne zgolj navidez, privedlo k ciljem, ki se jih kot družba zastavljamo.

Kateri pa so ti cilji? Vedno moramo imeti pred očmi, da smo se Slovenci odločili za demokracijo in za Evropo. Take odločitve pa ne bi mogli sprejeti, če ji ne bi prej v samih sebi položili še globlji temelja: odločitve za to, da hočemo biti in, ostati Slovenci, da hočemo svoj razvoj, napredek in dosežke oblikovati v znamenju svoje nezamenljive narodne identitete. K obema ciljema, Evropi in demokraciji, moremo in hočemo stopati edinole kot to, kar smo, kot Slovenci.

Seveda pa nepristransko oko ne more spregledati, da sta obe odločitvi tesno povezani, še več, da sta takorekoč neločljivi. Sodobna Evropa, kakor tudi ves razviti sodobni svet, stoji na demokraciji. Demokracija v najglobljem pomenu besede pa ne pomeni zgolj ustrezne politične ureditve in njej prilagojenega pravnega reda, ampak zajema tudi kulturo. Z besedo kultura mislim predvsem na duha, ki prežema in usmerja tako delovanje državnih institucij kot življenje civilne družbe. Ta duh se ne more roditi zgolj iz zakonov in ne more živeti v obliki formalnih določil, temveč sam poraja zakone in omogoča najti vedno znova primerne formalne postopke in okvire za urejanje problemov, ki jih prinaša življenje. Prava demokratična kultura torej ni mogoča, če je ne vzdržuje duhovna energija ljudi, ki vsak na svojem mestu zavestno in odgovorno skrbijo za razvoj svoje skupnosti.

Tudi v tem smislu je naš evropski problem pravzaprav problem notranje demokratične kulture. Popolnoma jasno je, da je približevanje Evropski uniji izredno natančno določeno, da je urejeno z številnimi formalnimi pokazatelji razvoja in kompatibilnosti na posameznih področjih. Vendar pa je tudi jasno, da bi bilo nesmiselno poganjati se za temi evropskimi normativi, če bi jih ne mogli doseči notranje pripravljeni in odločeni, da bomo po njih živeli, ne zato, ker bi bili v to prisiljeni, temveč zato, ker tako hočemo in ker to resnično zmoremo, ne da bi pri tem morali žrtvovati svojo identiteto. Ne želimo torej iti v Evropo, temveč obnoviti Evropo pri nas, ali še bolje, *želimo Evropo na naših, slovenskih tleh.*

Dobro se zavedamo, da tudi najrazvitejše države Evrope pretresajo številne težave, zlasti tiste kulturnega in etičnega značaja. Dobro se zavedamo tudi svoje številčne majhnosti, a kljub temu vemo, da bi s svojo lastno izkušnjo lahko prispevali pomemben delež k samorazumevanju Evrope in k njenem preseganju krize smisla.

Če hočemo to doseči, moramo v ospredje postaviti vprašanje lastne demokratične kulture. Brez ozkih strankarskih motivov smemo in moramo priznati, da nas njeno stanje mora skrbeti. Od preddemokratičnih ekonomskih ustaljenih navad, prek medijskega nepluralizma do pasivnosti civilne družbe se razteza paleta zaskrbljujočih pojavov, ki preprečujejo, da bi se v ljudeh izoblikovala živa želja sodelovanja pri oblikovanju naše skupne prihodnosti. Slabi ekonomski izgledi in nizek družbeni ugled intelektualnih poklicev še posebej slabijo duhovni utrip, iz katerega navsezadnje izvira ves napredek. Avtocenzura in notranja nesvoboda mnogih vplivnih akterjev onemogočata nastanek tehtnega in plodnega dialoga ter odgovorne izmenjave drugačnosti, katere smo je Slovenci nadvse potrebni in - ne dvomim - tudi sposobni.

Razmišljanje o naši državi je neizogibno, naj ponovim, razmišljanje o naših lastnih koreninah in lastnem obzorju. Prav to razmišljanje je najpristnejši in najgloblji vir resničnih spoznanj o sedanjosti, o nas samih in o našem položaju v tem trenutku zgodovine. Naša lastna izkušnja in izkušnje drugih, številčno majhnih, a kulturno trdnih in gospodarsko uspešnih narodov govorijo, da je zdrava narodna samozavest najtrdnější porok razvoja. Na nas vseh je, da to zavest bistrimo in krepimo z *odpiranjem navzven in navznoter*, z razumnim sprejemanjem dosežkov drugih in z ustvarjanjem demokratične kulture v svoji državi.

To so izzivi našega časa. Naj nas ta praznik vedno spodbuja hvaležnem spominu na vse tiste, ki so darovali svoje življenje za Slovenijo in tudi na vse tiste, ki so v svojih

Janez Janša

Enajst let mineva od zgodovinske odločitve slovenskega parlamenta, ki je potrdil plebiscitarno odločitev Slovencev za samostojno, suvereno, neodvisno in demokratično državo. Če se s časovne distance enajstih let ozremo na tisti čas, ko se je rojevala slovenska država, lahko razumemo, kako čudovita je bila priložnost, ki se je takrat ponudila slovenskemu narodu. Vendar priložnost sama po sebi nujno ne pomeni tudi uspešnega izida dogodkov. Slovenci doma in po svetu smo leta 1991 doumeli, da gre za priložnost, ki se ponudi redko. Znali smo združiti vse svoje duhovne in materialne potencialne ter uresničiti stoletni sen o lastni državi.

Praznik slovenske državnosti je praznik slovenske odločnosti, poguma in enotnosti. Sprejem ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije 25. junija 1991 je bil logično nadaljevanje dolgih priprav, v katerih so sodelovali posamezniki iz kulturnih, intelektualnih in političnih krogov. Dejstvo je, da je bila osamosvojitve pogojena z zmago Demosa in je uspela zato, ker je bila rezultat demokratičnih odločitev. V tem smislu so bile prve večstrankarske volitve usodnega pomena, tako za demokratično kot za nacionalno osvoboditev.

V ključnih trenutkih smo za dosego ciljev uspeli najti soglasje znotraj različnosti. Rojstvo nacionalne države smo pospremili z upanjem na boljšo prihodnost. Z velikim zaupanjem vase in v moč slovenskega kulturnega, družbenega, gospodarskega in političnega kapitala smo stopili na pot samostojnosti. Izkušnje, ki smo jih kot narod pridobili v času našega osamosvajanja, so pomembna popotnica današnjemu trenutku, ko Slovenija stoji pred pomembnimi odločitvami.

Drage rojaki, Slovenke, Slovenci, vsakdo naj bi vedno in povsod s svojim poštenjem, srčnostjo in kulturo ustvarjal karseda plemenito podobo o svoji domovini. Čeprav to ponovim vsako leto, naj tudi tokrat posebej poudarim, kako zelo neprecenljiva je bila vaša podpora v času, ko je Slovenija na plebiscitu sprejela odločitev o samostojni poti v prihodnost. Takrat, ko nihče ni zanesljivo vedel, kako se bo stvar iztekla, ste si rojaki po vsem svetu, predvsem pa v Argentini, z neizmernim žarom in vero povsod in na vsakem koraku prizadevali za podporo za našo samostojno Slovenijo. Prepričan sem, da bi bila pot do priznanja samostojne slovenske države brez vaše podpore veliko daljša in bolj trnova. Zato vsem še enkrat iskrena hvala.

Redkokomu je dana priložnost, da prisostvuje rojstvu lastne države. Lahko smo hvaležni, da smo to priložnost imeli. Lahko pa smo tudi ponosni, saj smo razumeli to zgodovinsko priložnost in jo z neizmerno energijo znali obrniti sebi v prid. Danes je dan za veselje, čeprav nas čaka še veliko dela, da bo Slovenska država res postala prava domovina vsem svojim hčeram in sinovom. Iskrene čestitke vsem, ki ste se danes zbrali na proslavi ob Dnevnu državnosti. Vse najboljše za 11. rojstni dan Slovenija!

Bog vas živi,
naj živi samostojna Slovenija.

Janez Janša
predsednik SDS

Ljubljana, 20. junij 2002

prof. Lojze Peterle

Dragi slovenski prijatelji v Argentini!

V desetem letu po mednarodnem priznanju Slovenije se nam na podlagi smeri in okvirov, ki smo jih postavili v času Demosa, obeta povabilo za vstop v NATO in uspešen zaključek pogajanj pred vstopom v Evropsko zvezo.

Ob tem zgodovinskem uvrščanju pa se zavedamo, kako pomembna je vsebina našega uresničevanja v novih okvirih, začenši z odnosom do življenja in vsega slovenstva.

V Evropski zvezi je spoštovanje različnosti kultur eno od temeljnih izhodišč, zato naša istovetnost od tam ni ogrožena. Odpirajo se nam celo nove možnosti bolj "zedinjenega življenja" v Evropi brez notranjih meja. Da bomo nove možnosti prav izkoristili, pa je potrebna smelost duha v vseh treh Slovenijah.

Dragi rojaki in prijatelji, želim si, da bi dan slovenske državnosti pri katerem imate svoj nezamenljiv delež, praznovali z ljubeznijo in voljo do slovenske prihodnosti v zahtevnih časih, ki prihajajo.

Bog živi Vas in svobodno Slovenijo!

Lojze Peterle
predsednik prve slovenske vlade

odločnih in nesebičnih dejanjih tudi na to bili pripravljene. Nam pa naj bo v trajni opomin, da se bomo vedno trudili razumeti izzive našega časa in da bomo z enako odločnostjo in nič manjšo nesebičnostjo delovali za dobrobit naših ljudi in za čast naše samostojne države.

Vam vsem, zbranim v Buenos Airesu ob prazniku Slovenske osamosvojitve, bi prav posebno želel izpovedati moje občudovanje Vaši nemajni narodni zavesti in zvestobi. Prejmite moje iskrene pozdrave,

Andrej Bajuk
Predsednik Nove Slovenije, krščansko ljudske stranke

KOČEVSKI ROG, GROBIŠČA IN MI?

Iz govora dr. Jožeta Bernika na spominski proslavi v Kočevskem Rogu

...Ob vsakem obisku najdemo grobišča taka, kot so bila, zanemarjena in zapuščena od slovenskih oblasti. Vemo, kdo nosi krivdo za to. Vendar to ni popoln odgovor. Tudi sami imamo nekaj krivde na tem in zaradi tega bi rad nas vse popeljal v našo sedanost, v našo realnost.

Omenil bom samo nekaj priložnosti, ki smo jih v naših desetih letih zamudili.

To je bil greh opuščanja. Že leta 1992 nam je zasedanje Pastoralnega občnega zbora ljubljanske nadškofije nakazalo nekaj naših odgovornosti in predlagalo tri stvari, med drugimi:

Ugotovitev resnice in opuščanje neresnice je sestavni del sprave; zato je potrebno osvetliti vse dogodke, o katerih se ni smelo javno razpravljati in ovreči neresnične obtožbe;

Zgodovinski institut naj organizira raziskovanje o vojnih in povojnih dogodkih in s tem prispeva k celotni osvetlitvi vloge Cerkev in laikov,

Vodstvo Cerkev naj po svojih močeh posreduje, da se po krivem obsojeni rehabilitirajo.

Nekaj teh predlogov smo izvedli, vendar drugi še čakajo.

V preteklih dveh desetletjih so vsi nasledniki škofa dr. Gregorija Rožmana na sedežu ljubljanske nadškofije skušali najti medsebojni modus vivendi z vsakokratno komunistično vlado. Vsak od teh cerkvenih dostojanstvenikov je ponudil obžalovanje za morebitne napake svojega škofovskega prednika in vernikov. Tudi Slovenska škofovska konferenca je „izrazila pripravljen-

ost priznati in obžalovati vse, kar se je na katoliški strani in še posebej v imenu katolištva zgodilo nemoralnega, zločinskega in protinarodnega“. Ko to danes presojamo iz zgodovinske perspektive, vidimo, da nobena ponujena roka ni bila sprejeta. Vendar, pred nami je sedaj čisto nov izziv.

Kot veste, lani junija, je bilo v parlamentu prvič jasno postavljeno vprašanje vladi in celemu parlamentu o njihovih namelih za ureditev grobišč. Dobili smo nekaj odgovorov, toda ne vseh. V tem času se je potem zgodila Slovenska Bistrica, z odkritji grobišč in morebitnih zločinov. Slovenska oblast je hitro spoznala nevarnost za svojo verodostojnost in je skušala to z medijskimi posegi opravičiti in je tudi zatrdila, da bodo prevzeli vse ukrepe, da se ta stvar razišče. Vendar, mediji so utihnili, tako je tudi vlada. Sedaj se tam ne dogaja ničesar več.

Nekaj mesecev kasneje, v lanski jeseni, je vlada objavila deklaracijo z napovedjo o pietetnem pokopu povojnih žrtev. Čeprav je ta deklaracija menda čakala na objavo dolgo časa, je vzbudila v nas vseh upanje za končno spremembo državne politike v odnosu do preteklosti in s tem napoved nekega bolj pravičnega pristopa k reševanju krivic storjenih slovenskim ljudem v času komunizma. Pa ne za dolgo. V Državnem zboru je ležal zakon o grobiščih in dolgo je bilo potrebno, da se je premaknil. Lani je slovenska vlada poslala v javnost deklaracijo, v kateri naznanja namen ureditve grobišč na pietetni način.

Oglasil se je tudi predsednik države, ki

je poudaril potrebo po pietetnem pokopu mrtvih v grobiščih in po njegovem mnenju naj bi ta predlog med drugim dokazoval, da bo domovina pokopala svoje mrtve otroke, da bo izkazala spoštovanje vrednot za doseganje najvišjih moralnih vrednot in sprejetje povojnih pobojev kot zgodovinsko dejstvo, ki bo vodilo k spravi.

Vendar v teh dokumentih ni zaslediti prav nobene pietete. Take pietete, kot jo razume ves civiliziran svet.

V teh dokumentih ne moremo najti niti ene besede obžalovanja za povojni genocid, nobene obsodbe pobudnikov in storilcev genocida in nobene obljube o popravni krivic. Na koncu smo celo opozorjeni, da ni namen razprav in razmišljanj o polpretekli zgodovini kakorkoli legitimirati in/ali delegitimirati zgodovinskih dejstev. To pomeni: zgodovine ne bomo popravljali.

Razumljivo je, da naše oblasti potrebujejo tak zakon prav v tem času zaradi Evropske zveze in pride jim prav tudi finančna kriza.

Moramo vedeti, da vlada ta zakon in način pokopa utemeljuje s trditvijo, da so slovenski domobranci in četniki bili povsem istovetni s klasičnimi kolaboracionisti po drugih državah Evrope. Tam je taka kolaboracija bila globoko ideološka, politična in globalno vojaška. Nobenega od teh elementov ni mogoče dokazati slovenskemu domobranstvu.

Že samo ime zakona skriva eno od pasti: povojne žrtve poriva v vojne čase in s tem hoče zakriti njihovo identiteto, njihovo samo-obrambo in njihovo vojaško usmerjenost. Razprava o tem predlogu zakona v parlamentu nas je močno presenetila, saj so nekateri poslanci vladne koalicije začeli dopovedovati, da medvojne revolucije nikdar ni bilo. To je povsem razumljivo, če vemo, da sedanje oblasti skušajo prepričati svet in tudi nas vse - seveda, da komunistične revolucije med vojno in okupacije ni bilo, da je bila izključno borba proti okupatorju, proti njegovim poma-

gačem, torej neomadeževana osvobodilna fronta.

Druga stvar, ki je zakon ne daje, je zagotovilo, da bodo na voljo finančna sredstva, da bo način prekopa in pokopa in vseh drugih postopkov pieteten in pravno utemeljen. Zakon molči o vojaškem statusu domobrancev, vlada pušča to odprto za potrebo morebitne manipulacije prihodnosti, da bo umorjene vojake proglasila za civiliste. Na ta način naj država ne bi imela težke odgovornosti, da vse te zločine razišče, ugotovi storilce zločinov in se sooči z vsemi dejstvi polpretekle zgodovine.

Moramo se tudi zavedati, da kljub dokaznim dokumentom na razpolago, ki pričajo tako o umoru slovenskih domobrancev, med temi celo ranjencev in drugih idejnih nasprotnikov, slovenske oblasti ne ukrepajo. Nobena državna služba ni do danes še začela ugotavljanja barbarsko oskrunjenih grobov in v njih pokopanih oseb po drugi svetovni vojni; nikomur ni mar za slovenske ljudi, ki so bili obsojeni na smrt pred političnimi in revolucionarnimi sodišči; koliko jih je bilo in kje so komunistične oblasti nepietetno zagrebale njihove ostanke. Kakšna pravna država!

Zaključil bom z eno samo mislijo: na nas je, da vstopimo v akcijo. Slovenske oblasti morajo ustaviti vsiljevanje totalitarne ideologije, ki ima korenine v revolucionarnih „vrednotah“ krvavega medvojnega časa. To je ideološki terorizem! To je neskladno s slovensko ustavo, z demokracijo in našimi državljanskimi pravicami. Državljeni imamo pravico do javnega in zasebnega izpričevanja svojih prepričanj. Država pa te pravice nima.

Torej, na nas je, da se dvignemo, na nas je, da začnemo pričevati, na nas je, da podzvamemo vse pravne in civilne možnosti in ukrepe, tako doma, kot tudi zunaj slovenske domovine.

Kličem vas vse, pojdemo na delo! Z božjo pomočjo!

9. tabor Slovencev po svetu v Škofovih zavodih

Izseljensko društvo Slovenija v svetu je v soboto, 9. junija, pripravilo 9. tabor Slovencev po svetu z geslom „Odprti za vrednote“ in na okrogli mizi spodbudilo pogovor o repatriaciji rojakov iz sveta.

Društvo Slovenija v svetu letos praznuje 10. obletnico ustanovitve, zato je bila aktualnost teme letošnjega tabora še kako primerna, saj je med njegovimi glavnimi nalogami tudi pomoč tistim rojakom v svetu, ki bi se radi vrnili ali naselili v domovini. Že nagovor nadškofa dr. Franca Rodeta v zavodski kapeli je bil uglašen na osrednjo temo srečanja.

Nadškof, ki je že takoj po obisku med rojaki v Argentini leta 1997, javno pozval slovensko državno oblast, naj se angažira pri naseljevanju rojakov v domovini, je podoben poziv ponovil tudi pri tej maši. Še bolj razgibana je bila okrogla miza, ki jo je v zavodski dvorani po maši vodil urednik Ognjišča Tino Mamič. Med poslušalci je bil tudi sekretar za Slovence po svetu dr. Iztok Simonitti. V pozdravnem nagovoru je dejal: „Ustvariti moramo normalne okoliščine za naše ljudi, ki se želijo vrniti ali naseliti v domovini.“ Zaradi birme pri rojakih v Essnu se srečanja ni udeležil škof Alojz Uran, je pa udeležencem poslal pozdravno pismo.

Udeleženci okrogle mize so vsak iz svojega zornega kota spregovorili o tem, koliko in kaj je bilo ali bo potrebno narediti, da bi naši rojaki doživeli odprt sprejem in našli prijazno okolje za naselitev v domovini.

Boštjan Kocmur, predsednik društva Slovenija v svetu, je povedal, da je letos pri njih zaprosilo za pomoč pri naselitvi v domovini 73 družin ali posameznikov (nekaj več kot 200 ljudi). Velika večina prosilcev je iz Argentine, ki prestaja hudo gospodarsko krizo. Zanimajo se predvsem mladi in družine. Vračanje ovira slab gmotni položaj, saj ljudje v Argentini ne morejo do svojega denarja v banki, svoje pa je naredila še visoka inflacija. Ko pridejo v Slovenijo, nimajo stanovanja ali stalnega prebivališča, zato ne morejo priti do službe in si ne morejo urediti socialnega in pokojninskega zavarovanja in drugih pravic, ki jih imajo državljani s stalnim bivališčem. Težko je tudi z nostrifikacijo spričeval, z urejanjem državljanstva in drugim. Kocmur je ob sedanjih izkušnjah poudaril, da država ni pripravljena na sprejem rojakov.

O dosedanem delu državnega zbora je spregovoril poslanec in predsednik komisije za Slovence po svetu

poslanec Franc Pukšič. Dejal je, da se od sprejetja resolucije o Slovencih po svetu ni veliko spremenilo, tudi zato ne, ker nekateri v parlamentu ne držijo dane besede oz. obljube. Po sprejetju resolucije ni volje, da bi sprejeli tudi zakon o Slovencih po svetu, kjer bi določili njihov status v odnosu do naše zakonodaje. Delo parlamentarne komisije je ovirano, saj je izgubila sekretarko, ki je usklajevala delo. Denarja za rojake po svetu je v državnem proračunu vse manj. Tako pač je, ker vlada pri nas Slovencev v svetu neprijazna koalicija.

O neprijaznem odnosu do naših rojakov je spregovoril tudi Janez Rihar, predsednik Rafaelovega društva, cerkvene organizacije, ki je skupaj s SVS edina pri nas, ki organizira vse potrebno za vračanje rojakov. Dejal je, da pri nas vlada nekakšen „prastrah“ pred rojaki iz Argentine in sploh iz sveta.

O praktičnih načrtih in izkušnjah je govoril tudi dr. Zvone Žigon iz vladnega urada za Slovence po svetu, ki je opozoril na nujnost ustanovitve posebne migracijske pisarne za naše rojake. Prav tako pa tudi ustanovitev humanitarnega sklada za pomoč rojakom v državah, ki jih je prizadela gospodarska kriza. Povedal je, da je urad že

organiziral dve srečanju predstavnikov različnih ministrstev, kjer so obravnavali vprašanje naseljevanja naših ljudi. Številne birokratske ovire bi morali reševati hitreje, a državni aparat je zelo počasen.

O konkretnem reševanju naseljevanja je govoril vodiški župan Anton Kokalj, predstavnik Zveze občin, ki povezuje 50 občin iz vse Slovenije. Dejal je, da bi z dobro politično voljo bilo mogoče urediti številne birokratske ovire. Odnos države do Slovencev po svetu pa se vidi tudi po tem, da občin niti niso vključili v reševanje tega vprašanja, čeprav so prav občine tiste, ki lahko največ naredijo. Glavni problem je v tem, da s strani vlade ni resne podpore.

Vprašal se je, zakaj ni v državnem proračunu posebne postavke za pomoč pri naseljevanju.

V pogovoru so se pokazale mnoge težave in tudi rešitve. Vse pa se je strnilo v grenkem spoznanju, da trenutna slovenska oblast ne naredi dovolj za vračanje in naseljevanje naših ljudi iz sveta v domovino. Združiti bo treba moči, da bodo prišli v njim prijazno okolje in da se bodo čim lažje vključili vanj. Zadnji čas je, da preidemo od deklaracij k dejanjem.

Franci Petrič, Družina

FAZ: „Premoženje je treba povrniti“

Kar so za Češko in Slovaško Beneševi dekreti, so za naslednice nekdanje Jugoslavije Avnojski sklepi, ki za Slovenijo še vedno veljajo za „temelj državnosti“, v izdaji nemškega časnika Frankfurter Allgemeine Zeitung dne 17. junija piše Reinhard Olt.

Ob tem pa poudarja, da na Avnojskih sklepih temeljijo tudi določila slovenskega zakona o denacionalizaciji, ki omejujejo vračanje premoženja na določen krog ljudi.

Po pisanju časnika se od začetka leta 2001 v Ljubljani za razliko od Prage očitno kaže politična volja, ki ne dopušča, da bi Avnojski sklepi, ki so jih dotlej branili „z zobmi in kremplji“, postali ovira za vstop v Evropsko unijo. Še posebej, odkar zaradi 40.000 postopkov, ki se vlečejo že od sprejetja zakona o denacionalizaciji leta 1991, trpita ugled mla-

de Slovenije in težnja, da bi bila Slovenija demokratična pravna država. Rzsodba slovenskega vrhovnega sodišča pa dokazuje, da Avnojski sklepi v zvezi s vprašanjem vračanja premoženja ne morejo več veljati, posebej ne v primerih, ko so kolektivističnega in diskriminatornega značaja.

Kot piše Frankfurter Allgemeine Zeitung, je bila zahteva prosilcev za vrnitev premoženja praviloma izgnancev in beguncev ali njihovih potomcev doslej vselej zavrnjena, sklicujoč se na Avnoj. Po zakonu o denacionalizaciji iz leta 1999 pa je lahko formalno vsak, ki je odločilnega 8. maja 1945 imel jugoslovansko državljanstvo, uveljavljati zahtevo za vrnitev premoženja, pojasnjuje Olt in dodaja, da se je ta zakonita pravica za ljudi nemške narodnosti izkazala za „farso“.

Olt ob tem navaja primer izgnane-

ga jugoslovanskega državljanca nemške narodnosti Emerika Mayerja, lastnika G&P Hotels na Bledu, za katerega so njegovi dediči iz Italije vložili zahtevo za vrnitev premoženja. Omenjeno zahtevo je okrogno sodišče v Radovljici odobrilo, vendar jo je vrhovno sodišče v Ljubljani kasneje zavrnilo in odločilo, da revizija ni dopustna, poroča časnik ter v nadaljevanju podrobno opiše primer in sodne odločitve.

Po STA

VRNITEV UKRADENIH UMETNIN

Nemčija je Rusiji vrnila sedem slik, ki so jih nemški vojaki odnesli iz muzejev v okolici Leningrada. Slike, tudi portreta carja Petra III. in Katarine Velike, so odkrili v muzeju nemške zgodovine. Italijanske oblasti pa ne kažejo pripravljenosti, da bi pokradene umetnine vrnilo v Koper...

NOVICE IZ SLOVENIJE

Z ULTRALAHKIM NI LAHKO

Z letališča v Slovenj Gradcu je z ultralahkim letalom na pot okoli sveta - opravil naj bi jo v 80 dneh - odpotoval alpinist in fotograf Matevž Lenarčič, sicer diplomirani biolog. Iz Slovenije bo odletel proti Rusiji, čez Sibirijo do 11.000 kilometrov oddaljene Kamčatke, naprej prek Beringovega preliva na Aljasko, v Kanado, na Baffinove otoke, Grenlandijo, Islandijo, Ferske otoke in v Veliko Britanijo, zatem pa nazaj v Slovenijo. Lenarčič je doslej opravil približno 800 alpinističnih tur, napisal knjigo Smisel in spoznanje ter izdal šest fotomonografij: Zgornja Savinjska dolina, Vode v Sloveniji, Logarska dolina - Solčavsko, Savinja, Slovenski mediteran in Šmarna gora.

ZLOČIN KOT KAZEN

Zgodovinar Milko Mikola je predstavil svojo raziskovalno študijo z naslovom Zločin kot kazni. Tema knjige je izrekanje in izvrševanje kazni prisilnega, poglobljene in družbeno koristnega dela v Sloveniji v obdobju od 1945. do 1951. Po mnenju avtorja je bil ta čas „obdobje najhujše represije v Sloveniji in vsej Jugoslaviji, ko je tedanji komunistični režim za ustrahovanje in uničenje svojih nasprotnikov uporabljal tipične stalinistične metode“. Po besedah avtorja je knjiga nadaljevanje zbornika Temna stran meseca, pri katerem je tudi sam sodeloval, a se v tistem času tovrstne tematike še ni dalo znanstveno dokazati. Pričujoča knjiga temelji predvsem na številnih arhivskih virih, ki so dostopni zgolj raziskovalcem, predstavljala pa naj bi izhodišče za nadaljnje raziskave. Sicer pa je Milko Mikola še avtor knjig Sodni procesi na Celjskem 1944-1951 in Zaplembe premoženja v Sloveniji 1943-1952.

PO SVETU

NOVI PARLAMENT V FRANCII

Francoska desnica je prepričljiva zmagovalka parlamentarnih volitev in bo imela od 385 do 399 poslancev v 577-članski narodni skupščini, so pokazali rezultati po drugem krogu volitev. Na levici bodo imeli socialisti od 153 do 165 poslancev, komunisti od 20 do 25, Zelenim pa bosta pripadla eden do dva sedeža. Skrajna desničarska Nacionalna fronta Jean-Marie Le Pena lahko v najboljšem primeru računa na en sedež. Po prvih ocenah se volitev ni udeležilo med 37 in 39 odstotki volilcev, kar

je rekordna volilna neudeležba v Franciji.

BERLINSKI ZID V IZRAELU

Izrael je začel graditi varnostno ograjo na meji z Zahodnim bregom. Elektronsko nadzorovana ograja bo merila več kot 110 kilometrov in bo potekala do Kfar Kasema pri Tel Avivu. Gradnja ograje, ki jo bodo dopolnjevali jarki in druge prepreke, bo predvidoma trajala eno leto, preprečevala ali vsaj otežila pa naj bi palestinske napade na območju Izraela. Vsak kilometer bo po ocenah stal milijon dolarjev.

SLOVENCİ IN ŠPORT

HITRA SLOVENKA

Alenka Bikar je na atletskem mitingu v italijanskem Torinu osvojila drugo mesto v teku na 200 metrov. S časom 23,78 sekunde je za 81 stotink zaostala za zmagovalko, Jamajčanko Juliett Campbell. V Velenju je pa z zmago na 200 metrov (23,19) dosegla drugi ženski rezultat.

Velenjčanka Jolanda Čepak ne počiva: na mednarodnem atletskem mitingu v Dortmundu je zmagala v teku na 800 metrov s časom 1:58,65. V Atenah je v teku na 800 m s časom 2:00,16 tudi osvojila prvo mesto. Na domačih tleh pa je na 7. mednarodnem atletskem mitingu v Velenju spet prepričljivo zmagala s časom 1:59,52 in z novim tekom pod dvema minutama dokazala vrhunsko raven.

Rekorderka Helena Javornik je na mednarodnem atletskem mitingu EAA v Pragi v teku na 3000 metrov zasedla tretje mesto s tretjim letošnjim časom evropskih tekačic in devetim na svetu.

ZMAGE TUDI V VODI

Slovenska vaterpolska reprezentanca je nastope na turnirju za pokal Donave v Vrutkyju na Slovaškem končala s tremi zmagami in se zaslužno veselila prvega mesta. Čeprav so nastopili s pomlajeno ekipo, so prikazali dobre igre. Za to so bili nagrajeni z zmagami proti uglednim reprezentancama Slovaške in Nizozemske ter še danes večnemu tekmeču Franciji z 10:5.

ŠAH

Slovenska ženska šahovska reprezentanca je na ekipnem evropskem prvenstvu do 18 let v madžarskem Balatonlellu zasedla 4., moška reprezentanca pa 7. mesto. V moški konkurenci je zlato kolajno osvojila Romunija (18 točk); slovenski šahisti so zbrali 14,5 točke. Slovenska ženska reprezentanca je tekmovalje končala s sedmimi točkami. Zmagala je Ukrajina z 11 točkami.

SLOVENIJA MOJA DEŽELA

Še nekaj posledic

SLOVENSKA NARODNA ZASTAVA

Na Štajerskem in Koroškem so stanovi, predvsem plemiški in nemški, sklenili, da sta obe deželi nedeljivi in s tem preprečili ustanovitve in uresničitev nekake „Združene Slovenije“. Pač pa se je Kranjska, skoro popolnoma slovenska, zavedala, da je ona srčika te nove možne ideje.

Iz kranjskega deželnega grba, to je orla s krono, ki nosi na prsih polmesec s kvadrati, so vzeli barve nove narodne slovenske zastave. Ta trobojnica je postala namah zastava vseh Slovencev kot znak zaželele Združene Slovenije. Seveda pa so bili proti tej zastavi kranjski Nemci, češ da je prava deželna barva rumena-modro-rdeča. Debata je segla celo do Dunaja, dokler ni ministrstva jesenio leta 1848 priznalo belo-modro-rdečo zastavo kot pravo kranjsko deželno zastavo. Slovenci so proslavili ta odlok z veliko baklado po Ljubljani. In tako je ta obveljala za slovensko narodno zastavo.

ŠOLSKE REFORME

Osnovno šolstvo ni bilo deležno posebnih reforme. Te so prizadele le srednje in visoko šolstvo. Poleg klasično orientiranih gimnazij so ustanovili tudi bolj prirodoslovno usmerjene realke. Filozofija je bila prenešana z univerz na gimnazije, ki so tako postale osemletke, kar je veljalo do srede 20. stoletja.

Omejili so latinščino in povečali nemščino. Uvedena je bila matura (examen de madurez) na koncu srednje šole, ki je bila pogoj za vpis na univerzo. Kvaliteta študija se je povečala, ker so študenti na univerzah morali opravljati posebne izpite za pouk na gimnazijah. Odpravljeni so bili liceji (nekake visoke šole) v Ljubljani, Celovcu in Gorici. S tem so naše šole izgubile vse višje šole. Ostala so edino bogoslovja v Ljubljani, Celovcu, Mariboru, Gorici. Odslej so hodili slovenski študenti na univerze na Dunaj in Gradec le malokateri duhovniki v Rima.

PISALI SMO PRED 50 LETI

GLEDALIŠKI VEČER

Skupina igralcev je povabila rojake v soboto, 21. t.m. v župnijsko dvorano v Ramos Mejiji na komorni gledališki večer. Najprej so igrali Molierovo Šola za žene v skrajšani režiji Marjana Willenparta. Nastopili so Kramarjeva, Borštnik, Jeločnik in Kovačič. Drugo igro je režiral Borštnik, Sofoklejevo Antigono. Igrali so Majcnova, Kramarjeva, Joranova, ter Kovačič, Willenpart in Suvajdžič, Nose in Jeločnik, ki je govoril za ves zbor.

MM

SAN JUSTO

V nedeljo, 22. junija je Društvo Slovencev povabilo rojake iz San Justa in okolice na prosvetno prireditev in ustanovitev krajevnega odbora DS. Takoj po slovenski maši se je v cerkveni dvorani zbralo lepo število Slovencev. Navzoče je pozdravil Lojze Erjavec, nato pa je kulturni referent društva Marijan Marolt podal pregled stoletne borbe slovenskega naroda za preživetje. Nato so sledile volitve okrajnega odbora.

NOGOMET

Tretja tekma med reprezentancama avstrijskih in italijanskih taborišč za pokal SDO bo v nedeljo, 6. julija na igrišču Deportivo Liniers. Tekma se bo pričela ob treh in se bo v najslabšem primeru končala ob petih, tako bomo lahko šli vsi na igro Schillerja Kovarstvo in ljubezen, ki je tedaj na programu.

SLOVENSKI BARILOŠKI ANDINISTI V FILMU

SPD Buenos Aires vabi ljubitelje planin na kinopredstavo v sredo, 9. julija na Caballito Blanco na Belgrano R. Na sporedu sta dva zvočna filma. V prvem, „Ascension de Tronador“ nas trije andinisti povedejo na Tronador. Drugi „Trepadores“ je posvečen planincem, ki so premagali mogočni glavni Katedralski stolp. V tem filmu nastopa kot prvi v navezi naš Dinko Bertonec. Film je plezalnega

ESLOVENIA, MI TIERRA

Coronación en Zagreb

Una vez que Gregorić hizo un llamamiento a los campesinos el 28 de enero de 1573 para que se rebelaran, el levantamiento esloveno croata se extendió a los dos países. Gregorić, junto con 2600 campesinos, tomó la ciudad de Brežice, el castillo Rajhenburg y se dirigió a Novo mesto. Los levantamientos iban surgiendo en distintos lugares. Sin embargo pronto se vieron perseguidos por los uskoki. Tuvieron su primera derrota en Krško. El 8 de febrero abatieron a los soldados de Gregorić. Gregorić pudo huir, pero lograron apresararlo y encarcelarlo en Viena.

El único reducto rebelde estaba en Stubica, al mando de Gubec. El obispo de Zagreb, Draškovič envió un ejército de nobles para que lo vencieran. Lograron su cometido el 9 de febrero, después de un feroz enfrentamiento que se extendió por más de cuatro horas. Así pudo jactarse Draškovič ante el emperador con el hecho de que ya no había nadie que osara rebelarse a su majestad y mencionaba el tipo de muerte que había ideado para Gubec (siempre que el emperador estuviera de acuerdo).

Y así fue. El 15 de febrero finalizó la revuelta campesina en Zagreb con un espectáculo triste y vergonzoso.

A Ambrož Gubec, que había sido el cabecilla, le colocaron una corona de hierro en su cabeza. Estaba candente. Había sido calentada al rojo vivo en el fuego. Con tenazas candentes lo pellizcaban, mientras lo hacían desfilar por las calles. Finalmente lo descuartizaron, como lo hacían con los bandidos. Es probable que la corona hubiera sido un bozal que utilizaban para el ganado.

La revuelta campesina que contó con el apoyo de más o menos 12.000 personas fue apagada en un lapso de dos semanas a partir de la convocatoria de Gregorić.

El castigo fue desmedido. En la batalla de Stubica perdieron la vida unos tres mil campesinos. En el enfrentamiento o más tarde, como "un recuerdo", les cortaron a muchos la nariz y las orejas. Los campesinos apresados eran colgados en los árboles cercanos. Un cronista refiere de un peral en el que se hamacaban los cuerpos de dieciséis rebeldes.

OSEBNE NOVICE

Poroka: V soboto 1. junija sta se poročila, v cerkvi Nuestra Señora de Castelmonte, Villa Loma Hermosa **Gabrijela Petkovšek** in **Alejandro López**. Za priče so bili nevestin oče, Vladimir Petkovšek, in nevestina mati Magdalena Škulj, ter ženina mati, Severina Carta in ženin stric Marijan Carta.

Cestitamo!

Smrti: V Miramaru je umrla **Ivanka Boštjančič**, v Villa Devoto pa **Gustavo Raul Granelli** (44), mož Marije Silvije Žbogar. **Naj počivata v miru!**

ODPRTJE SPOMINSKEGA PARKA

9. junija so svečano odprli spominski park ob Kulturnem domu Lojze Bratuž v Gorici. V njem so odkrili kipa skladatelja in žrtve fašističnega nasilja Lojzeta Bratuža in kulturnega delavca, organizatorja in glasbenika prof. Milka Fileja.

Oba sta veliko naredila za narodni obstoj in kulturno rast goriških Slovencev. Pri odkritju je sodelovala moška skupina Akord pod vodstvom dr. Mirka Špacapan, nato pa na koncertu moški zbor Mirko Filej z zborovodjo Zdravkom Klanjščekom in mešani zbor Lojze Bratuž z dirigentom Bogdanom Kraljem.

značaja.

Za dodatek pa bo na sporedu kratka filmska reportaža naših bariloških fantov in sicer postavitev spominskega križa na Cerro Capilla in najnovejše prvenstvene ture v masivu Tres Picos. Predstava bo trajala poldrugo uro, vstopnina \$ 3.

Svobodna Slovenija, št. 23; 26. junija 1952

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Valentín B. Debeljak** / Proprietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Antonio Mizerit** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Telefax: (54-11) 4636-0841/2421 / 4674-5125 / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar**

Glavni urednik: **Tine Debeljak ml.** / Za Društvo Zedinjena Slovenija: **Tone Mizerit** / V tej številki so sodelovali še: **Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Franci Petrič, Andrej Fink, prof. Tone Vivod, Marta Grintal, Herman Nemanič, Franci Markež, Jože Bernik, STA.**

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 65, pri pošiljanju po pošti pa \$ 80 (za člane ZS poseben popust); obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“.

Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail: **vilko@ciudad.com.ar**

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
 Cuenta N° 7211
 R. Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

MALI OGLASI

TURIZEM
Bungali v Bariločah. - Bungali ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni. Tel. 02944-441814. E-mail: ilirska@bariloche.com.ar

Letalske karte, rezervacija hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
 H. Yrigoyen 2742 - San Justo
 Tel: 4441-1264 / 1265

ADVOKATI
DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdbovsek@perseus.com.ar

dr. Marjana Poznič - Odvjetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavallo 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@sfnat.com.ar

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvjetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadst. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvjetnica; Av. Corrientes 1250, 5° F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

FOTOGRAF
Marko Vombergar - FOTO PREMIUM - Arieta 490 B1753AOJ Villa Luzuriaga - Tel.: 4650-9040 - Dom: 4659-2060 - http://www.foto.com.ar

GOSPODARSTVO
Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 - B1704FOA Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI
26. junija 2002
1 EURO 226,19SIT
1 U\$S dolar 230,95SIT

Nedelja, 7. julija Slovenska hiša

ALOJZIJEVA PROSLAVA slovenskih šolskih otrok

Ob 16. v cerkvi sv. maša za žive in pokojne katehete
 Po sv. maši pred spomenikom poklon in hvaležen spomin žrtvam vojne in revolucije.

Nato v dvorani igra: **Hans Christian Andersen:**

GRDI RAČEK

v izvedbi Slomškove šole
 režija Andrejka Vombergar Štrfliček

Vstopnina: odrasli \$ 3.-, otroci \$ 1.-

Vabi šolski odsek Zedinjene Slovenije

KAKO NADALJUJE MTO?
www.sdo-sfz.com.ar

Naročilnica za Svobodno Slovenijo

Podpisani se naročam na tednik Svobodna Slovenija.

Želim ga prejemati

- po pošti (točno napiši naslov)
- po raznašalcu (navedi kraj in skupino)

Ime in priimek:

Ulica in št.:

Kraj: Poštna št.:

Provincia:..... Tel.:

Država:

Podpis

Naročilnico spolnite in pošljite jo: po raznašalcu vašega okraja, po faksu na tel.: +54-11-4636-2421, po elektronski pošti esloveniau@sinectis.com.ar

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

NAŠ DOM SAN JUSTO

VABITA NA

SLAVNOSTNI KONCERT

BERNARDE FINK-INZKO, letošnje nagrajenke Prešernovega sklada, mezzosopranistke VERONIKE FINK-MENVIELLE in bas-baritonista MARKA FINKA ob klavirski spremljavi prof. IVANA VOMBERGARJA.

Izvajali bodo operne arije, argentinske in slovenske samospeve,

V SOBOTO, 13. JULIJA OB 20,30. URI V DVORANI NAŠEGA DOMA SAN JUSTO.

NAS DOM

SAN JUSTO

nedelja, 30. junija ob 16. uri

TOMBOLA

1. **dobitek: BARVNA TELEVIZIJA 20"**
2. **dobitek: POTOVANJE ZA DVE OSEBI NA SLAPOVE IGUAZU ter mnogo drugih lepih in bogatih dobitkov**

Vas pričakujemo!

Če si navijal za Slovenijo in za Argentino, boš sedaj lahko za obe skupaj.

Slovenska nogometna ekipa „Zedinjena Slovenija“ vabi na

VEČER SLOVENSKEGA NOGOMETA,

ki bo v soboto, 29. junija, v prostorih Slovenske hiše v Buenos Airesu, združen s

POSLOVITVIJO EKIPE

ob 19.15 sveta maša, nato program in večerja

OBVESTILA

SOBOTA, 29. junija:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slov.

Poslovilna večerja nogometne ekipe Zedinjena Slovenija pred odhodom v Slovenijo, v Slovenski hiši.

Srebrna maša Jožeta Bokaliča CM, ob 20. v cerkvi Marije Kraljice (Slovenska vas, Lanús). Po maši bo prijateljsko srečanje.

NEDELJA, 30. junija:

V Našem domu v San Justo ob 16. uri tombola

MTO, četrt in polfinale v Slovenskem domu San Martín od 11. ure dalje.

SREDA, 3. JULIJA:

Pri Zvezi slov. mater in žena pogovor s Tineto Debeljakom o političnem stanju v Sloveniji pred volitvami v Slov. hiši ob 16.

SOBOTA, 6. julija:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slov.

Mladinsko srečanje s Tonetom Prešernom ob 19.15 uri v mali dvorani Slovenske hiše.

NEDELJA, 7. julija:

Proslava šolskih otrok v čast sv. Alojziju.

TOREK, 9. julija:

MTO. Finale v Našem domu San Justo od 12. ure dalje.

SOBOTA, 13. julija:

V San Justu v okviru Našega doma in SKA koncert **Bernarde, Veronike in Marka Finka**, pri klavirju **Ivan Vombergar**.

NEDELJA, 14. julija:

V Slovenskem domu v San Martinu Mladinski dan.

SO ALI NISO NA SEZNAMU?

Slovenija je lipicanca kot avtohtono slovensko pasmo uvrstila na seznam, ki ga je posredovala Organizaciji ZN za prehrano in kmetijstvo (FAO) in ki je tudi osnova za kasnejše seznanjanje Evropske komisije o avtohtonih pasmah v Sloveniji, je na izredni seji parlamentarnega odbora za kmetijstvo, namenjeni obravnavi problematike vodenja rejских knjig lipicancev, pojasnil kmetijski minister Franc But. S tem je poskušal odgovoriti na vprašanje in ostre očitke predsednika Društva prijateljev Lipice Borisa A. Novaka, ki je trdil, da lipicanca ni na seznamu slovenskih avtohtonih pasem v Bruslju, kar naj bi mu, kot je dejal članom odbora, dvakrat potrdil tudi minister za evropske zadeve Janez Potočnik.

Moje duše ne boš pustil v kraljestvu mrtvih...
 Pokazal mi boš pot življenja,
 polnost veselja pri Sebi...
 (Ps.16,10-11)

Mirno je zaspala v Gospodu 16. junija v 78. letu starosti naša draga žena, mama, stara mama in sestra

Pavla Qualizza roj. Stanonik

Bog plačaj č.g.Franciju Cukjatiju in s. Visitación za prinašanje Sv. Obhajila v času bolezni, dr. Juretu Rodetu za molitve ob krsti in vsem, ki ste jo kropili, zanjo molili in jo pospremili na božjo njivo.

Priporočamo jo v molitev:

mož **Lojze**,
 sinovi: **Toni**, duhovnik, **Lojzi** in **Gabrijel** z družinama,
 hčerka **Marija** z družino,
 sestra **Francka** z družino
 in ostalo sorodstvo v Sloveniji.

Buenos Aires, Neuquén, Slovenija

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da nas je v osemdesetem letu 17. junija 2002, nenadoma za vedno zapustila in zaradi njene dobrote odšla k Bogu po plačilo naša teta - „mama“

JULKA TRUDEN roj. KERŽIČ

Prav prisrčna hvala prelatu dr. Juretu Rodetu za pogrebno sv. mašo in molitve na pokopališču. Najlepša hvala tudi vsem, ki ste prihiteli, jo kropili in pomolili za pokoj njene duše. Ostala nam bo v lepem spominu.

Žalujoci: **Milan Keržič** z ženo **Mari Planinšek**;
 sestra **Ivanka Zorko roj. Keržič** z družino;
 sestre **Marica in Lojzka** z družinama v domovini in ostalo sorodstvo.

Buenos Aires (C. J. Palomar); Nadlesk (Loška dolina), Ljubljana, Maribor - Slovenija

KREDITNA ZADRUGA SLOGA in MUTUAL SLOGA

Glavna pisarna: uradne ure od ponedeljka do petka od 15. do 19. ure.

Bmé. Mitre 97 - Ramos Mejía - Tel.: 4656-6565